

Obsah:

Editorial	2
Společenská kronika	
Plánované akce	3
Noví stárci	4
Jubilanti	6
Třicet let s primášem	6
Sto lat, sto lat nech žije nám Žeňa	8
Šedesátiny starosty	9
A léta běží, Jožko	13
Dneskaj nevěsta, zajtra žena	15
A nyní trochu ze světa	16
K inspiraci (aj poučení)	
Lidová píseň a krajina	17
Slovácký rok v Kyjově 2019	27
Mezinárodní folklórní festival jubilující	33
Folklórní (i jiné) akce	
Netradiční recept aneb Znojmo, vidím tě dvojmo	37
Víkendové soustředění v Nedvědicích	38
Malí sirotci aneb sami přes Dunajovické kopce	39
V Želešicích na vínečku	42
Slováček s veselskými tanci na červnové besedě	45
Folklórní expres 2019	46
Strážníci si prožili i členové Slováčku	48
Letní soustředění Slováčku	49
Náš „ne-svaté“ Linhart se dožil	51
Jak bylo v Telnici aneb sedm statečných	53
Setkání třicátníků po dvaceti letech	54
Za panenku žarošskou	55
Slováček na MFF 2019	57
Jubilejní brněnský MFF opět za účasti krůžku	59
Krůžek se na festivalu prezentoval od pátku do neděle	61
Černovické hody s chasou a Slováčkem	62
Jak hody komentuje Slováček	63
Den nato vystoupení v Žabinách	64
Dolnoněmčanské hody v krůžku	64
Fotoreportáž ze života krůžku	66
Receptář	70

Editorial

Vážení krúžkaři a příznivci Krúžkozoru, od posledního čísla proběhlo v krúžku mnoho zajímavých akcí, jak je vidět i v rozsáhlosti tohoto Krúžkozoru. Specifikum posledního období ale je, že se naráz sešlo velké množství kulatých jubilantů, navíc zasloužilých členů krúžku, jejichž výročí nebylo dobře možné pominout i v našem časopise. Z významných aktivit krúžku mohu připomenout květnové „Zpívání pod májů“ v Moravanech, kam byl pozván mužský sbor a cimbálová muzika. Setkání se účastnily kvalitní slovácké sbory a nechyběly ani folklórní osobnosti (např. J. Petřů). V květnu to bylo natáčení pořadu pro Folkloriku organizované naším (také jubilujícím) starostou, v červnu nyní již možná tradiční „folklórní vlak“ do Strážnice. Nelze též vynechat účinkování krúžku na jubilujícím Mezinárodním folklórním festivalu v Brně či aktivity chasy a Slováčku v Černovicích. Pro krúžek bylo důležité i setkání s bratrskými Slováckými krúžky Praha, Bratislava a Skaličané ve Znojmě, které tak nádherně připravil pražský krúžek ve spolupráci se Znovínem. Samozřejmě jedním z pilířů činnosti jsou pravidelné besedy u cimbálu, většinou obohacené doprovodným programem, které na říjnové besedě vrcholí tradičními krúžkařskými hody, pořádanými chasou krúžku.

Není lehké dát dohromady tak rozsáhlý komplex informací a dodržet přitom čtivost Krúžkozoru. V této souvislosti bych si dovolil poprosit přispěvatele o průběžné zaslání příspěvků, nejlépe bezprostředně po skončení té či oné akce, a pokud možno i s vybranou fotodokumentací. Na druhé straně si velice vážím všech příspěvků a věřím, že příjemné chvíle strávené ve společnosti našeho časopisu budou odměnou všem, kdo se o něj zasloužili.

Mirek Dostál

*

Společenská kronika

Plánované akce

Pořádání série **folklorních tanečních** chasou:

listopad 2019 – 13.11. sedlácké z Lipova a Nové Lhoty

20.11. vrtěné z Podluží

Vánoční vystoupení Ženského sboru krúžku v galerii Skleněnka v Březině u Tišnova **8.12.2019** (bližší informace Z. Kristová, J. Poláková)

Plán besed u cimbálu od listopadu 2019 do června 2020, všechny v Klubu MK, Vlhká 21, každou třetí středu v měsíci od 19.00 do 23.00 hod., není –li uvedeno jinak:

20.11.2019 s plánovaným vystoupením hostů

18.12.2019 s vánočním programem

15.1.2020 s valnou hromadou, začátek v 18.00 hod

24.2.2020 v pondělí fašanková beseda, konec ve 24.00 hod.

18.3.2020

15.4.2020 s koštem pálenek

20.5.2020

17.6.2020

Ples krúžku v sobotu 25.1.2020 od 18 hod. v prostorách Kongresového centra na BVV, tentokrát za účasti hostů z Hornácka.

Hrají a účinkují: Hornácká dechová hudba Lipovjanka, Hornácká cimbálová muzika Petra Galečky z Lipova, Folklorní soubor Lipovjan a Cimbálová muzika Slováckého krúžku v Brně a hosté krúžku. *Předprodej vstupenek na ples je od listopadu na akcích krúžku, (bližší informace J. Poláková).*

Na všechny akce Slováckého krúžku v Brně vás srdečně zveme! Termíny konání dalších akcí nejsou ke dni uzávěrky známy a budou, jakož i případné změny či upřesnění již zveřejněných akcí, zveřejněny na stránkách Krúžku: <http://www.kruzek.cz>

Noví krúžkoví stárci

Štěpán Foral

a Daniela Bábíková

Štěpán pracuje jako technický pracovník na FEKT VUT, kde se zabývá jadernou energetikou. Mezi jeho koníčky patří folklór a knihy.

Daniela pochází z Ratíškovic a třetím rokem studuje chemii na VUT. Má ráda folklór, běhání a ráda pečie sladké dobroty.

Jiří Vozár

a Nad'ša Oklešťková...

Jirka je z Uherského Brodu, kde tančí v Souboru písní a tanců Olšava. Studuje na fakultě informačních technologií VUT. Hraje na housle a basu, věnuje se sportu, folklórním i nefolklórním akcím, práci při studiu a projektům do školy. V krúžku by chtěl dosáhnout vypracovaného verbuňku.

Nad'ša je z Jundrova a pracuje na základní škole. Mimo krúžek vede děti ve Slováčku a když zbude volný čas, tráví jej na hodech či hokeji

**Vojta Jánský
a Lenka Urbánková**

Vojta je z Přízřenic, studuje doktorát na strojní fakultě VUT a rád se aktivně účastní několikerych hodů v rámci Brna, před dvěma lety pomáhal obnovit hody v Přízřenicích. Krúžek je pro něj dalším folklórním prostředím, ze kterého čerpá lidovou i organizační inspiraci.

Lenka je z Velké Bíteše a pracuje jako konstruktérka v obalovém průmyslu. V krúžku se též stará o evidenci členů. Kromě tancování se ráda kreativně realizuje v šití a pečení.

**Vojta Zejda
a Veronika Písaříková**

Vojta je ogar z Valašska, který přijel do Brna získat zkušenosti a poznat nové věci. S touto motivací přišel i do Slováckého krúžku a dodává: „.. čím déle jsem v něm, tím více vidím, kolik se mám ještě učit. Ale až se to naučím, tak si na mě doma u muziky nikdo nepřijde!“

Verča pochází z Brna, ale v minulosti prošla několika tanečními soubory, dokud neobjevila Slovácký krúžek. V zaměstnání je součástí vývojového týmu a podílí se na vylepšování pekařského a cukrářského sortimentu.

Jubilanti (listopad 2019 – březen 2020)

<i>měsíc</i>	<i>oslavenec</i>	<i>věk</i>
listopad 2019	Eva	Bishofová 70
	Mgr. Hana	Blešová 75
prosinec	Kurt	Barták 80
leden 2020	Ivan	Daniel 75
	Hana	Šustrová 75
únor	Ing. Michal	Stánek 50
	Věra	Říháková 80
březen	Petr	Neruda 50

Blahopřejeme !

V listopadu letošního roku by se dožil 90-ti let čestný člen krůžku a jeho první poválečný starosta Ing. Jan Stöhr, CSc. Rádi naň vzpomínáme a zdravíme jej do krůžkařského nebe!

Třicet let s primášem

Mirek Dostál

Z myslí se mi vynořují třicet let staré vzpomínky. Píše se rok 1989, nad námi ještě bdí jedna všemohoucí strana, všichni tuší, že přijdou změny, a já jsem ještě téměř nováček v mužském sboru krůžku. Jsem nadšený, protože jsem se dostal na svůj první zájezd do kapitalistické ciziny. Ano, je to sice jenom několik kilometrů za hranice do nedalekého Poysdorfu, ale je to cesta do jiného světa!

Do rakouského Poysdorfu jel krůžek na podzim r. 1989 v rámci uvolňování železné opony těsně před sametovou revolucí. S tímto zájezdem se také pojí má první silná vzpomínka na „Peponena“, jak se mu tehdy říkalo. Měli jsme po vystoupeních na

poysdorfské Weinparade, což byly slavnosti vína, a ubytovali jsme se ve škole v nedalekém Mistelbachu. Večer a prakticky i téměř celou noc jsem tenkrát strávil povídáním a zpěvem (především) hornáckých sedláckých s nedávno zesnulou kamarádkou Hanou Macháčkovou a Pepou, který vydržel hrát na housle do božího rána.

Myslím si, že právě tato příhoda charakterizuje nadšení pro muziku a folklór u jedné z nejvýraznějších osobností našeho krúžku, současného a snad i nejdéle sloužícího primáše Josefa Pokorného. Byli jsme mladí, nezkcrocení a divocí. Na hranicích u Mikulova nás pohraniční stráž Československé socialistické republiky (zcela nesmyslně) držela přes tři hodiny. A byl to opět Pepa, kdo vytáhl své „stradivárky“, a hrálo a zpívalo se celé tři dlouhé hodiny, samozřejmě k velké nelibosti soudruhů pohraničníků.

Kdy se Pepa natrvalo ujal primášského postu přesně nevím. Myslím, že nějakou dobu se střídal s Honzou Beránkem, který si jej jako nadějného muzikanta postavil ku svému boku, aby mu posléze CM předal. „Peponen“ se od počátku prosazoval virtuózní hrou plnou trylků, doplněnou silným zvonivým hlasem, a své dovednosti rád stavěl na odív, což mu ovšem mnozí měli za zlé, jak už to v krúžku občas chodí.

Z oslav kulatin J. Pokorného. Pepa obklopen dámami   foto P. D'Ambros

Pepa, původně bluegrassový hráč, za léta působení v krúžku s ním dokonale srostl. Folklor si zamiloval natolik, že se stal jeho hlavní životní náplní. Jak mi sám nedávno řekl, „... moravský folklor, to je pohodička, když jsem hrál bluegrass, tak jsme se snažili hrát jako Američani, ale nikdy jsme nedosáhli jejich dokonalosti...“ Svou pracovitostí a pílí na poli muzikantském i organizačním se stal jednou z největších opor krúžku, a to nejenom jako vedoucí a primáš cimbálové muziky, ale i na dalších polích v životě našeho spolku. Připomínám, že Pepa vede internetové stránky krúžku, je aktivním členem výboru a ujal se, což mne nadmíru těší, našeho mužského sboru jako umělecký vedoucí, aby jej v průběhu dvou let svého působení postavil na nebyvalou úroveň.

Rád se proto přidávám ke sborovému zpěvu k jeho 60-tinám: „Naším přátelům mnogaja ljeta ...“

Sto lat, sto lat nech žije nám Žeňa Rosenbergová

Hana Dostálová

Vzpomínku na oslavu narozenin naší zpěvačky uvádím slovy oblíbené polské oslavné písně, kterou pravidelně obdařuje mužský pěvecký sbor Slováckého krúžku veškeré jubilanty. Naše kamarádka Žeňa svoje narozeniny (i ty „nekulaté“) slaví již tradičně na zahradě svého domu v Jundrově za pomoci celé rodiny. Letos byla tato akce konaná 27. června umocněna faktem, že se jednalo o oslavu vskutku významného životního jubilea. Vzhledem k tomu, že byl krásný letní den, slunce sálalo ostošest, využila většina členek ženského pěveckého sboru pohostinnosti Ženina bazénu. Hluboký umělecký zážitek byl ještě umocněn šampaňským, melounem a jahodami, podávanými nám přímo k vodě Ženinou milou dcerou Leonkou. Chyběl už jen nějaký švarný šohaj. Nakonec i ti se později dostavili spolu s Ondrou Lacinou, pravidelným hostem, zpestřujícím zábavu písněmi jinými než folklórními, včetně těch z vlastní tvorby. Posezení bylo po všech stránkách velmi příjemné, stoly se prohýbaly skvělým jídlem, pitím i grilovanými dobrotami. Žeňa byla vždy

proslulá jakožto skvělá hostitelka, ale skutečnost tentokrát předčila naše očekávání.

Žeňo, moc děkujeme za vše i za to, že jsi mnohaletou oporou našeho spolku. Do dalších dlouhých let ti přejeme hodně zdraví a radostných chvil.

„Naše Žeňa“ v tanečním kole s M. Stanislavem

foto P. D' Ambros

Šedesátiny starosty

Libor Jan

Málokomu byly dány do vínku osudy tak barvité – pomínu-li profesionální dobrodruhy – jako Václavu Štěpánkovi. Krom rodné Moravy je jeho největší láskou Balkán, který procestoval křížem krážem. Počátkem 90. let, kdy byl redaktorem Lidové demokracie a tajemníkem její brněnské redakce, několikrát zamířil jako reportér s dalšími kolegy do míst bojů mezi Srby a Chorvaty, odkud podával nezaujatá reportážní svědectví, stejně jako z bombardovaného Bělehradu, kde tehdy působil na Filologické fakultě tamní univerzity jako lektor českého jazyka. V letošním roce dokonce navštívil Svatou horu Athos, kterou prochodil pěšky po kamenitých stezkách, a navštívil slavné kláštery se slovanskými mnichy, jako Chilandar,

Zoograf, Pantělejmon či Vatoped. Cílem jeho vpravdě bohatýrských výprav jsou i rozsáhlé hornaté oblasti sousedního Slovinska, kam každý rok zamíří s několika přáteli a ruksakem na zádech. To vše naznačuje, že Václav Štěpánek je krom jiného též zarytým sportovcem, což se v poslední době projevuje ustavičným tréninkem na bicyklu, v létě kolečkových a v zimě skluznicových lyžích. V posledních letech je zřejmě hlavním důvodem takového počínání účast na zimním Vasově běhu ve švédské provincii Dalarna.

Starosta

foto P. D'Ambros

Narodil se 31. července 1959 takřkajíc do kněžské rodiny. Jeho otec Vratislav byl duchovním Církve československé husitské a stejné službě zasvětila svůj život i matka Ludmila. V letech 1978-1983 studoval na filozofické fakultě dvojbor ruština – bulharština, po ukončení fakulty pracoval V. Štěpánek v Okresním kulturním středisku Brno – venkov (1984-1985). Zde mohl zúročit svůj zájem o brněnský folklór, k němuž přicházel již v předchozích letech; obnovil dokonce hru na housle, k níž byl veden v dětském věku. Tak se v letech 1985-1988 podílel na Národopisných slavnostech Brněnska, jež probíhaly v Troubsku (původně šlo o místní svatodušní slavnosti). V letech 1987 a 1988 byl společně s pisatelem těchto řádků autorem komponovaných folklórních pořadů Šenkuvala má panenka: Ho mozike na dědině a Rok na dědině. Zájem o folklór jej pak přivedl do řad členů brněnského Slováckého krúžku, kde hrál kontry v cimbálové muzice vedené Janem Beránkem, aby se následně stal členem výboru a hned v několika volebních obdobích starostou krúžku, jímž je až podnes. S tím se pojí nemalá činnost organizační (pravidelné besedy u cimbálu, plesy, vystoupení při nejrůznějších příležitostech u nás i v zahraničí, setkání krúžků z Brna, Prahy a Bratislavy, přispívání do čtvrtletníku Krúžkozor apod.). Zasloužil se o reedici Slováckých písniček dr. Jana Poláčka (2008-2009) v nakladatelství Albert přítele Františka Šalého; milovníkům folklóru tak zpřístupnili základní

pomůcku v jejich snažení. V roce 2018 byl V. Štěpánek spoluautorem náročného pořadu Pocta P. Františku Sušilovi, který se konal 1. června uvedeného roku v brněnském Besedním domě; z koncertu posléze vyšlo i dvojcédéčko (záznam pořídil Český rozhlas Brno), které bylo folklórumilovným publikem i odbornými kruhy přijato mimořádně pozitivně, stejně jako samotný koncert.

Od roku 1986 pracoval V. Štěpánek v časopisu Věda a život jako redaktor, poté následovala redakce deníku Lidová demokracie (1991-1994). Do jejího chodu se V. Štěpánek po předchozích zkušenostech v branži zapojil okamžitě a v krátkosti se stal redakčním sekretářem. Mohl tak přímo ovlivňovat podobu novin, jež byly známy především svojí pozitivní prací ve sféře moravských kulturních dějin a důrazem na regionální problematiku. Pak následovalo „ekologické období“, kdy se jubilant stal v roce 1994 redaktorem a poté i šéfredaktorem Časopisu pro ochranu přírody a krajiny Veronica. Zde účelně propojil své znalosti ze sféry selského hospodaření v kulturní krajině s novodobými požadavky na její rekultivaci a udržení pozitivního dědictví v tomto směru. Vznikají tak články – a nejen pro Veroniku – které se zabývají vesnickými plužinami, využitím horských luk, popisem a rolí vodotečí i historických cest, budováním vinohradních tratí a samozřejmě také všemi nešvary, jimiž krajinu zatížila nová doba, ať již v podobě komunistického plánování a rozrušování starobylých struktur, tak v překotném a ziskuchtivém exploatování krajiny v desetiletích po roce 1989. Ze Štěpánkova pera vycházejí také kapitoly mnohých publikací o dějinách jihomoravských obcí, samozřejmě jde o texty zabývající se selským hospodařením, združstevňováním v 50. a 60. letech 20. století, stavební podobou obcí a městeček i dalšími etnografickými aspekty (Troubsko, Drásov, Moravany, Čejkovice, Blučina, Mutěnice, Čejč, Starý Poddvorov, Řícmanice, Hustopeče, Komín). Redigoval ovšem také šestý svazek nových Dějin Brna, který je věnován

*J. Homola- starosta,
keramika*

foto P. D'Ambros

předměstským obcím, jež byly ve 20. století připojeny k Velkému Brnu. Je nicméně třeba zdůraznit jeden moment, který se zásadně pojí s jeho odbornou prací: nikdy se nespokojil s pouhým využitím písemných pramenů z archivů a tištěných edic i vědeckých článků z časopisů a sborníků. Vždy si musel „ohmatat“ terén, o kterém psal, zevrubně prošel poli i vinohrady, usedal po večerech s pamětníky a zapisoval a později i nahrával cenné vzpomínky a postřehy venkovských lidí, kteří povětšinou již dávno nejsou mezi námi. Kombinaci nejrůznějších metod lze tak označit za typickou pro jeho práci.

V letech 1996-2002 pobýval oslavenec z velké části mimo naši republiku. Působil totiž jako lektor českého jazyka na Katedře slavistiky Filozofické fakulty Bělehradské univerzity, kde se seznámil i se svojí nynější manželkou Katarinou. Do Štěpánkova bělehradského období náleží také intenzifikace styků s Čechy v srbském a následně i rumunském Banátu.

Do jeho působení v srbském hlavním městě nicméně spadá také obnovení styků Matice moravské a Matice srbské, která sídlí ve vojvodinském Novém Sadu. Na počátku tohoto dlouhotrvajícího přátelského i vědeckého kontaktu stojí dvě dnes již zvěčnělé osobnosti, předsedové obou institucí, totiž profesori Božidar Kovaček a Jan Janák. Václav se jakožto řadový člen a posléze člen výboru Matice moravské plnohodnotně do organizování těchto kontaktů – samozřejmě především díky své znalosti srbštiny a srbského prostředí – pozitivně zapojil.

Docentem se stal v roce 2011, a sice v Ústavu slavistiky brněnské univerzity (Seminář jihoslovanských filologií a balkanistiky). Obsah habilitační práce s titulem: Jugoslávie – Srbsko – Kosovo. Kosovská otázka ve 20. století (vyšla ve Spisech MU v Brně, Filozofická fakulta, č. 396, Brno 2011) se ukázal být zásadním přínosem pro pochopení uvedené problematiky v době Titova režimu a následných virulencí počátku třetího tisíciletí.

*Velkomožný starosto, milý bratře: Mnogaja ljeta!
Tvůj Libor Jan.*

A léta běží, Jožko

Jan Emmer

Poznali jsme se už v roce 1961, kdy jsme spolu v Praze dělali, jak se tomu tehdy říkalo, pohovory k přijetí na studia na Vysoké škole ekonomické. Stojím přede dveřmi, kde zasedá příslušná komise, v hloučku více či méně nervózních uchazečů, když vtom se dveře otevřou a z nich vyjde muž již vyššího věku, kulatý, holohlavý a otírá si zpoceně čelo. Hned k němu přistoupí jeden z nás, také lehce kulatý, menší a zastřížený na ježka a říká: "Člověče, tak jaký to je? Prej ostrý, hlavně ten profesor Malý, ten prej je přísněj!" Muž odpoví: "No, přísněj!" Otevře dveře a zmizí v nich. Je volán jeden z nás, nějaký Kučera. Ukazuje se, že to je ten dotazující se uchazeč. Po chvíli Kučera vyjde ze dveří, také lehce zpocený, a říká: "Já blb se ptal tady na chodbě samého profesora Malého, ale snad to vzal s humorem!" Pak jsem pohovor absolvoval i já a s Kučerou jsme se domluvili, že jsme oba z Brna a jeli společně z Prahy domů. Tak jsem se s Jožkou poznal a ke studiu jsme byli přijati oba.

Dlouholetí kamarádi Jan Emmer a Jožka Kučera

foto J. Emmer

Dali jsme se dohromady a velmi rychle jsme poznali, že si dokážeme společně vypomáhat, hlavně se sháněním skript a jiných studijních materiálů, kterých tehdy byl obecný nedostatek. Bylo to studium dálkové a každý z nás měl určité přednosti a nedostatky, a tak jsme se vzájemně dobře doplňovali. Jožka (jinak se mu neřikalo) bydlel tehdy na Karlově ulici v Maloměřicích v pěkném rodinném domku s manželkou učitelkou a synem Rost'ou. Jožka tvrdí, že jejich WC místnost asi byla kouzelná, protože jsem při konání nutných fyzických potřeb také luštil složité určité integrály a navazující rovnice, nebo i iteroval při optimalizačních propočtech. No, už si to přesně nepamatuji, ale šlo nám to, a tak se na naši spolupráci "nabalili" i další spolužáci a společně jsme nakonec úspěšně odpromovali.

S Jožkou jsme se stali přáteli a stýkaly se i naše rodiny. Jožka mi pomáhal se stěhováním ze Starého Brna na Lesnou v roce 1968 do většího bytu. Měl jsem pronajaté auto, a tak si pomocník Jožka naložil na záda ledničku Calex 100 (mnozí z nás si ji jistě pamatují) a sešel s ní z našeho 4. patra na Jílové ulici a šoupl ji do auta jakoby nic. Při jízdě na Lesnou, protože se do kabiny už nevešel, si sedl na korbu plnou nábytku a dalších věcí, seděl nahoře a vítězně mával nohou od stolu a tak jsme projeli úspěšně Brnem.

On to byl, který nás společně se svou manželkou Drahou uvedl do Slováckého krůžku a do společenství lidí milujících folklór, zpívání, ale i krajinu Moravského Slovácka. Myslím si, že tento synek z vesnice na pokraji Českého ráje, který z důvodu doby, jaká tehdy za jeho mládí byla, byl donucen vystudovat Obchodní akademii v Hodoníně, si zamiloval Slovácko a už v Hodoníně se stal členem tamního Slováckého krůžku, snad i zákonitě. Pro brněnský Slovácký krůžek udělal hodně, a tak si čestné členství, jež mu bylo uděleno, plně zaslouží.

Jožka rád oslavuje a organizuje takováto setkání velmi rád. Letos s námi chtěl oslavit svátek Josefa a cestou do restaurace, kde jsme měli slavit, si při přecházení ulice při pádu rozdrtil kolenní čěšku a utrl kolenní vazy. Operovali jej ve Vojenské nemocnici a pooperační rehabilitaci absolvoval v LDN v nemocnici Milosrdných bratří. Tam za ním chodili i jeho přátelé, podíleli se na jeho postupném uzdravování a myslím, že společenskému člověku

Jožkovi snad i pomohli "postupně se dostávat do formy". Bojoval, snažil se a při "učení se znovu chodit" ho jeho syn, který se mu, jak se na syna patří, věnoval, jej při chůzi motivoval, že když "dá" ještě dalších 20 metrů, tak dostane kafe. Měl úspěch. Jožka zhubl a za pomoci technických pomůcek chodí a samostatně žije. To předtím absolvoval anabázi, nikoliv jako Švejk z Tábora do Budějic, ale z LDN do Maloměřického domova důchodců a z něj do nového domova důchodců v Lelekovicích a odtud konečně zase domů na Starou osadu, neb trvalých míst v žádném z těchto domovů nebylo. Ale je doma, tam má svůj pořádek, tam může dělat své milované fotky a dokumentovat tak svůj život i lásku ke společenskému životu, početné rodině (má už 8 pravnoučat), k přátelům, ke čtení a životu vůbec.

4. července letos se Jožka Kučera dožil 90 let. Slavil to s většinou z nás dodatečně, když se dostal fyzicky do formy, aby si to mohl dovolit. Jeho hlava mu funguje tak, že mu to mnozí z nás mladších mohou závidět. Přiju Ti, Jožko, abys byl dobrý, aby Ti bylo dobře mezi námi a nám dobře s Tebou. Co takhle ještě nějaké veselé příhody? Nejsem jistě sám, kdo Tě má rád. Tvůj Honza

Dneskaj nevěsta, zajtra žena...

Jak život ve Slováckém krůžku běží, střídají se události smutné, kdy nás opouštějí naši kamarádi, s těmi radostnými, jakými jsou svatby. Den 29. 6. 2019 byl dnem významným pro Zuzku Janíkovou, dlouholetou tanečnici Slováčku i Slováckého krůžku v Brně a dceru naší kamarádky Hanky Macháčkové. Zuzka v tento den vstupovala do posvátného svazku manželského, a to na místě přímo symbolickém – v kapli sv. Antonína nad Dolními Kounicemi. Toto kouzelné místo bylo v minulosti opakovaně svědkem zastavení při tradičních silvestrovských pochodech k Macháčkům do sklepa. Sluníčko shlíželo vlídně na svatební hosty, mezi nimiž nechyběli v hojném zastoupení ani současní i bývalí členové Slováckého krůžku, někteří z nich na počest nevěsty dokonce oděni v krojích. Ženich byl švarný, nevěsta půvabná a něžná stejně, jak jsme ji znali z dob minulých. Moudrá řeč oddávajícího kněze myslím promlouvala k duším všech, kdo i v dnešní době ctí instituci

manželství, založenou na vzájemné úctě, toleranci a pochopení pro chyby druhého. Vlídna slova kázání i hudba doprovázející obřad vechnaly slzy do očí nejednoho z nás, kterým se v mysli vynořila i tvář naší zesnulé kamarádky Hanky. Věříme, že Zuzka i její manžel Tomáš vykročili do společného života tou správnou nohou, a nezbývá nám, než jim popřát do dalších let co nejvíce slunečných dní – stejných, jako byl jejich den svatební.

Hana Dostálová

Nyní trochu ze světa

Dlouholetý redaktor Vědomostí pražského Slováckého krúžku, emeritní starosta a každoroční účastník našich Slováckých plesů i jiných akcí, původem Žďáničan, Bruno Vognič, se takto prezentoval na pražském triatlonu: druhé místo v kategorii 60–69 let.

Stříbrný Bruno zcela nalevo (v kruhu)

foto dodal V. Štěpánek

Klobouk dolů. Blahopřejeme!

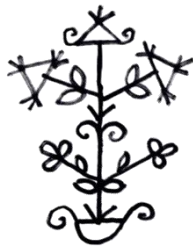
K inspiraci (aj poučení)

Lidová píseň a krajina

Václav Štěpánek

/:Ked' sem išeu prez ten les:/, /:prez les, javorový:/,

/:Trefiu sem tam na kameň:/, /:kameň mramorový:/.

Dvanáctého října 2019 měl premiéru díl Folkloriky, na němž se výrazně podílel Slovácký krůžek. Když se na mne před časem obrátila režisérka Monika Rychlíková, s níž se známe ještě ze studentských dob, jestli bych neměl nějaký tip do Folkloriky, hned mě napadlo téma Lidová píseň a krajina. Jednak jsem je již kdysi připravoval do časopisu Veronica, jednak jsme je v té době také s krůžkem inscenovali v kapli Paláce šlechticů Moravského zemského muzea. Bylo tak od počátku jasné, že v pořadu bude hrát krůžek důležitou roli (když pořad nota bene připravuje jeho starosta, že...☺). Pravda, krůžek už v několika folklorikách vystupoval, naposledy v té, která byla věnována koncertu k počtě Františka Sušila v loňském roce, starosta krůžku pak dělal odborného průvodce i dalšími díly (Krvavá brána Moravy, Žitkovské bohyně...). Ale v tomto pořadu dostal krůžek zatím roli největší.

Z původních velkých plánů na natáčení v Podpořaní, na Kysucích či na Oravě mne vzápětí vyvedla dramaturgyně Nora Obrtelová. Rozpočet brněnského studia České televize holt na takové cesty „do zahraničí“ nemá. Na karpatské krajině jsem ovšem trval, tam ostatně bylo vždy spojení písně s krajinou nejtěsnější. Natáčelo se tři květnové dny, a to na orchidejových loukách u Valašských Klobouk, na Vyškovci na Moravských Kopanicích, v okolí Strání pod Javořinou, na strážnických lúkách, na orchidejových loukách porostlých duby a javory mezi hornáckým Javorníkem a Vrbovci a konečně také v okolí Brna, v krásném lučnatém údolí za Jířkovicemi, u Tvarožné a nad Pozořicemi... U Valašských Klobouk, vysoko v horách, halekala do údolí a na protější svahy Yvona Janošiková. Zima byla jak v listopadu, takže nakonec Yvona pozvala

Z natáčení pořadu v krajíně nad Šumicemi

foto : J. Vozár

celý štáb na občerstvení do tepla své chalupy v Křekově nedaleko Klobúk. Ani druhý natáčecí den, ač o týden později, nebylo tepleji, tanečníci a zpěváci ze Strážničanu na loukách, na nichž kdysi slyšel zpívat kosce Vladimír Úlehla, v letních pracovních krojích zmrzli na kost...Lehnout si do trávy, jako ti Úlehlovi kosci po práci, to prostě vůbec nešlo. Ani soukenné kabátce bratří Petra a Aleše Mičkových, kteří v podvečerní náladě zpívali na loukách u Javorníka zbojnické písně, nestačily zpěváky zahřát... A co teprve kameraman Jiří Strnad, neuvěřitelně svědomitý, který chtěl mít každý záběr zdvojený či ztrojený. Ten se neohřál vůbec, ani po pohárku slivovice. Kupodivu nikdo neonemocněl... Teprve třetí den v okolí Brna se vyvedl do slunečna. Pro většinu zpěvaček našeho sboru byly jistě překvapením jiříkovické Loučky, údolí porostlé sady, hlavatými vrbami a hlavně květnatými loukami. Ideální pro zpěv trávníc... S mužským sborem jsme měli sraz u silnice mezi Tvarožnou a Sivicemi, kde s krásně nastrojeným koňským spřežením oral rolník

Vladimír Sitte. Píseň *Ore Jano* se přímo nabízela...V pozoričských vinohradech pak Yvona Janošíková za doprovodu primáše Pepy Pokorného zaspívala *Chodníček bělavý mezi vinohrady*, a konečně u prastaré hrušky nad Pozořicemi mužský sbor zaspíval píseň, která byla zařazena do úvodu pořadu, *Když sem já šeu přes hory...* Výsledek celé té práce je k vidění v archivu Folkloriky (<https://www.ceskatelevize.cz/porady/1102732990-folklorika/319291310040007-pisen-a-krajina>). Tak, snad se to alespoň trochu povedlo a také ukázalo, jak krajina vypadala kdysi a jak vypadá dnes. Ta dnešní holt příliš pokušení ke zpěvu nenabízí...

V následujícím textu je uveden celý můj námět. Lze tak alespoň srovnat a ukázat, co vše se do Folkloriky vešlo, a co muselo zůstat kvůli rozsahu nedořečené...

Existuje nějaký vztah mezi lidovou písní a krajinou, respektive, jak se zrcadlí krajina v lidové písni? Žádný z folkloristů toto téma nikdy nějak explicitně nezpracoval, a pokud o něm hovořil, tak vždy pouze v několika větách a v náznacích. Také při rozhovoru s mnoha zpěváky jsem se toto téma snažil otevřít, ale dokonce ani ti, u nichž bych to nejvíce předpokládal, např. Milan Křižo, dnes již devadesátiletý lesnický profesor ze Zvolena, který při vši vzdělanosti, jak sám o sobě tvrdí, „*byl, je a zůstane dědinčan z Hrochoti pod majestátnou Poľanou*“, mi jednoznačnou odpověď o vztahu krajiny a lidové písně neposkytl. Že ovšem takový vztah existuje, je asi nesporné. Ovšem žádná lidová píseň nezpívá o krajině explicitně. Ten vztah prostě musíme nějak najít. Budeme tak činit zejména majíce na zřeteli písně slovácké, byť se tu a tam uchýlíme i jinam – na Valašsko či na Slovensko, vždy ovšem do prostoru karpatského.

Hledající vztah krajiny a lidové písně, nemůžeme samozřejmě pominout knihu Vladimíra Úlehly *Živá píseň*. V díle biologa a národopisce se sepětí krajiny s písní musí pochopitelně promítnout, byť i v tomto případě spíše okrajově. A hned v úvodu také Úlehla podává neobyčejně poetické vyličení svého setkání s písní v krajině: „*(...) Můj hnízd za hnízdem, snadno jich napočítám dvacet, a v každém to klapouší; nedočkavé zobáky mladých čápů se rozklepou, kdykoli se rodiče vracejí s potravou z bažiny za řekou – jen se tam jimi bělá, záby mají špatné časy. – Vyplaším bažantí slípku*

s kuřátky. Les je to sušší, kopřivy ustoupily lopouní, a kuřátka okamžitě zmizí pod širokými listy; řekli byste, že se to mihly myši. Mohl bych chytit kuřátko a pohrát si s ním, ale přestal mne náhle poutat zvířecí ráj. Zaujalo mne svým kouzlem něco tklivějšího, zavolali lidé nejkrásněji, jak dovedou – ozvala se píseň.

Nese se s louky, kde časně ráno začali sekáči svou práci, pokosili, a teď tu za poledního žáru leží ve stínu a čekají, až seno oschne, aby je obrátili, a bude-li suché, shráblí do kopek. Kterýsi sekáč se už prospal, ale na práci je ještě brzo – i rozezpíval se. S druhé strany lesa, z luk s této strany Moravy mu odpovídá z dále dívčí hlas – nese se dlouze a chvílemi ustává, zpěvačka pátrá po zpěvné odpovědi. – Pak se ti dva domlouvají na dálku, nevidění, a snad i neznámí – vždyť z leva jsou luka vnorovská a vpravo za Moravou luka panská, na ta jezdívají kosit zakoupenou trávu lidé až od Chřibů, z Osvětiman, z Moravan, z Bzenecka...“ (Živá píseň, Praha 1949, s. 16).

I já jsem takto několikrát, z ničeho nic, pocítil to neobyčejné sepětí písně a krajiny, když jsem, jda pohřížen v nitro horského lesa v kterémsi z nesčetných údolí Javorníků, pojednou uslyšel zarezonovat celým dolem onen neobyčejný souzvuk vícehlasého syrového mužského zpěvu, zpěvu, který, jak jsem se domníval a stále domnívám, dokázala vymodelovat právě ta krajina, která mne obklopovala, krajina púchovské doliny a jejích kopanic. Mé pátrání po jeho původcích, podobně jako v onom Úlehlově případě, bylo bezvýsledné – byli ztraceni někde uprostřed javornických luk a pastvin či seděli u poháru u nějaké z četných kopaničářských chalup, ale jejich zpěv mi stále zní v uších. Podobně, brouzdaje se rozlehlými lazy pod majestátnou Pořanou, zaslechl jsem odkudsi, od některé z těch četných chalup, které jsou tam rozesety po úbočích, onu typickou vrchárskou melodii, taženou houslemi a doprovázenou zřejmě jedněmi kontrami, jež svojí lehkostí doslova přeskakovala vršky tak, že mi v tu chvíli bylo jasné, že nemohla vzniknout nikde jinde a není vlastní žádnému jinému prostředí, než právě tomu svému vrchárskému, podpořanskému; několik podobných setkání jsem měl i na Balkáně, kde jsem také slyšel trávnice v autentickém prostředí při sušení sena. Na žádném pódiu, na žádném festivalu nemůže ta píseň či hudba znít tak, jako v prostředí, které ji vytvořilo a modulovalo. Je to, respektive byl

to, jak opět píše Úlehla, „*dar místního lidu zrcadlit krásu polí, luk a strání, mlhu dálky, dar, který vede ruku k výšivce a hrdlo ke zpěvu*“. Dar, který je ovšem v současnosti již nenávratně ztracen.

Je však otázka, zdali ty rozdíly v písni či hudbě, klenoucí se nad měkkou moravní nivou, halenou do prozářené barevné mlhy, či narážející drsně na svahy horských vrcholů a rozléhající se nad pastvinami, jsou skutečně rozdíly působené alespoň částečně svým okolím – krajinou. Domníváme se, že ano. Ostatně zpěvačka Maryša Procházková ze Strážnice kdysi Vladimíru Úlehlovi na podobnou otázku řekla: „*Jsou ty naše písničky vládnější a něžnější než slovenské, jako by byly širší podél těch luk a něžné jako rovinné barvy...*“

Volná příroda a otevřený venkovský prostor dodávaly člověku a jeho písni rozlet, volnost, čistotu, pravdivost. Dušan Holý píše, že muži na Hornácku vkládají do zpěvu táhlých písni četné pauzy a vůbec je rozvolňují právě proto, že měli řadu příležitostí ke zpěvu v přírodě. Původní podlužácké táhlé písně, tedy ty, které se nevyskytují jinde a nejsou ovlivněny „novouherskou notou“, mají podle některých autorů velký tónový rozsah a melodickou pohyblivost právě proto, že se v nich odráží kraj – široká rovina Pomoraví. Velký sběratel lidových písni Josef Černík zase tvrdil, že hřebeny a strže Moravských Kopanic jeví zřejmé stopy v tvorbě domácích písni kopaničářských, podobně jako horské, kopcovité a chudobné Zálesí v tvorbě písni záleských. Tyto písně se formovaly každodenním životem lidí uprostřed polí a luk či na osamělých salaších. Z jejich celkového melodického ladění i rytmického utváření je slyšet ozvuk širokého a dalekého krajinného echa. Klenou se nad horskou přírodou, zaléhají z kopce na kopec, z vršků do dolin a doznívají v dálkách. Modulace krajiny je z nich zcela zřetelná:

„*Ked si já zazpívám na vrch Javoriny, učuje mňa milý, ej, z vršku do doliny...*“

Nejvýrazněji do lidové písně pronikly samozřejmě hory. Hory jako způsob života, hory jako úkryt zbojníků, hory jako symbol, hory jako něco, k čemu se lze obrátit se svým žalem, hory, které svou monumentalitou poskytnou útěchu. Ovšem většinou to nejsou nějaké konkrétní hory, spíše se jedná skutečně pouze o symbol, o horách se mluví i v písni v oblastech veskrze nížinných:

„*Ked' sem išeu prez ty hory, prez ty hory zelené...*“

„Dyž sem já šel přes hory, přes zelené důbravy, čul sem skale lámat, čul sem skale lámat...“

„Ej, hory hory, dvě horyčky zelené, dvě horyčky zelené...“

Hory jako abstraktní pojem děje se vyskytují i v baladických příbězích.

„Ej hora, horyčka, pod nů je skalička, chytají, lapají, švarného Janička, ej, švarného Janička...“

S horami jsou úzce spojeny písně salašnické. Salašnictví, to byla také ta nejkrásnější ukázka symbiózy člověka a přírody. Valach byl na „košiar“¹, vzdálen řadu kilometrů od vesnice, tak co sám: všiml si ptáků, stromů, viděl spojitost v samotě stromu a sebe, cítil se součástí krajiny... A pak tam nahoře vysoko byla *Polana, Javorina, grúnik, milý grúnik...*, kopce, které přímo vybízely ke zpěvu.

Právě významné hory, jistým způsobem mimořádné, dominanty kraje, byly nejčastějším námětem oněch pastýřských písní, a to nejen u nás či na Slovensku, ale vlastně všude, kde se na horách žije. Písně pastýřů, valachů, tklivé balady o tom, že někoho někde v krajině zabili, to jsou pro mne opravdu nejdražší písně. Není divu, že řada pastýřských písní je úzce tematicky spojena se zbojnictvím, neboť většina horních chlapců se rekrutovala právě z tohoto prostředí. Zbojník musel znát krajinu do detailů, žil s ní a byla jeho spojencem:

„Jano, Jano, velký zbojník, všade pozná každý chodník, každý chodník, každú cestu, kerá ke kerému mestu...“

Zajímavé jsou také pomalé táhlé zbojnické balady. Tyto písně tedy přímo vycházely z vrchárského, kopaničářského způsobu života valachů, zbojníků, lesních dělníků či prostých kopaničářů, z jejich každodenního sepečítí s krajinou...

„Javorinko šedá, ej, kdo pod tebu sedá, ej, turanští vagačé, hej háj, co zabili Žida...“

„Na straňanské Javorině, leží Janko v rozmarýně, leží, leží zabitý, rozmarýnem prikrytý...“

Lidovou píseň formovala také činnost člověka v krajině, tedy to, co dnes již v podstatě neexistuje. Současná krajina je člověkem opuštěná. Velkozemědělský způsob obhospodařování člověka z krajiny vytlačil, resp. jeho přítomnost v ní podmínil několika málo dny v roce, a to samozřejmě ještě většinou na strojích. Pouze

v místech, kde přežil malorolnický způsob obdělávání půdy, je ještě krajina zalidněná, ovšem to se jedná v podstatě pouze o nepatrné enklávy na Slovensku – např. Hřiňová (tamní pole jsou dokonce chráněna jako kulturní dědictví) a některé další obce Podpoľaní, některé obce na Horní Oravě či na Spiši – u nás vlastně pouze na záhumencích. Již jsme hovořili o tom, že písně zpívané v přírodě mají velmi volnou formu – tu jim vtisklo právě přírodní prostředí. A s krajnotvornou činností člověka jsou nejužěji propojeny zejména táhlé písně trávníkového typu, kosecké, a to mužské i ženské, zpívané kdysi v hornatých částech Slovenska a Moravy při hrabání sena, nebo písně zpívané při práci v lese či při pasení dobytka. Tyto písně jsou zvukově nosné, počítají s ozvěnou a dobrou vodivostí hlasu. Ženské písně většinou začínají nebo končí vzosným výskáním – *ujukanie, húkanie* – které bývá většinou dokonce mimo zpěvní polohu ženského hlasu.

K nejjednodušším takovými písním patřily popěvky při pasení, opět využívající krajinnou konfiguraci. Nejsou to vlastně písně v pravém slova smyslu, spíše jistý druh recitativu intonovaný na dvou třech tónech v typickém táhlém, do dálky prorážejícím rytmu. V textu zpravidla dorozumivacího obsahu hrají důležitou roli citoslovce, o něž se píseň ve svých intonacích do dálek opírá:

„Ej, hoja, hoja, požeňte kravaři z pola, já poženu horem a vy žeňte spodem...“

„Hoja, hoja, hoja, kamarádko věrná moja. Skoro i ty poženeš. A já už poženu, já tebe odženu, já poženu horem a ty dolem, setkáme se tam pod oborem, pod zeleným javorem...“

Tyto písně zanikly spolu se zánikem pastvy, k němuž docházelo v souvislosti s přechodem na střídavé hospodaření od 70. let 19. století. Tehdy počalo na venkově ubývat neobdělávaného prostoru, vhodného pro pastvu dobytka. Ladem ležící pole začala být trvale obhospodařována, vzrůstal také tlak na parcelaci pastvin, jež ještě v druhé půli 19. století tvořily i v nížinách rozsáhlé, přírodnímu stavu blízké plochy. Obce, které od roku 1848 získaly daleko větší svobodu v rozhodování o tom, jak nakládat se svým majetkem, a v jejichž vlastnictví pastviny většinou byly, rády tyto plochy prodávaly či dlouhodobě pronajímaly, aby tak zlepšily svoje finanční hospodaření. Pastviny s nevýhodnou polohou a méně kvalitní půdou

koncem minulého století umožnila obdělávat dokonalejší zemědělská technika a především umělá hnojiva, která se počala masověji využívat v meziválečném období. V mnoha nížinných obcích tak pastva přestala, s výjimkou skutečně nedostupných strmých srázů, již na počátku dvacátého století. Nejdéle se dochovala – nemyslím tím samozřejmě salašnické pasení – v horských oblastech, odkud máme tyto popěvky také zachovány.

Ženské písně při polních a lučních pracích již byly o něco složitější, i když i jejich nápěvy někdy spočívaly na jednoduchých volených intonacích. Jejich frázování je volné, s dlouhými vydržovanými tóny. Také jejich interpretace je krajinou přímo podmíněna – využívá akustické podmínky horské přírody, samotné písně jsou také podmíněny estetickým vjemem krajiny, dalo by se říci, že přímo z krajiny tryskají. František Bartoš byl při sbírání písní přímo nadšen rozezvučenými rázťokami a kýčery na Valašsku. Psal o tzv. hečáčkách, které „*prozpěvují žnice po celý čas žní. Hečat se začně po karlovskej púti (15. srpna a hečí se až do Václava. Hečení na Valašku se děje ze dvou proti sobě strmících vrchů, zvláštností je přechycování druhé části písně a střídání pěveckých skupin, takže tyto písně v krajině často připomínají antifonálně zpívaný chorál*“.

Trávnice se ovšem stejně tak dobře nesou v horských údolích, jako při hrabání sena v nivních loukách při Moravě či Kyjovce, jak o tom ostatně psal Vladimír Úlehla, jehož jsme citovali na počátku našeho pojednání.

Některé písně ovšem byly s pracovním procesem spojeny v těsném vztahu. Jejich funkcí bylo sjednocení pracovního rytmu a tempa. Ačkoli člověk pracovní rytmus sám vytvářel, rytmus práce zprostředkovaně pronikal i do jeho ostatního života. Patří sem zejména kosecké písně. Krajina a přírodní prostředí jim vtisklo volnou a táhlou podobu, ale pracovní proces je usměrňoval v přesném rytmu:

„*Kosí Jano, kosí trávu, ej, na zelené lúce, v širokej dolince...*“

Podobného typu jsou i písně zpívané při orbě:

„*Ore Jano, ore, preorává, galánka mu koničky poháňá...*“

Práce v krajině vůbec ovlivnila řada písní i jinak. Milan Křižo mi jednou říkal zcela pregnantní příklad: „*Např. ta naše dlouhá*

a jedinečná Hrochoťská dolina, do níž se chodilo za prací do lesa či na louky pěšky, denně deset i patnáct kilometrů – sice zde také jezdila úzkokolejka, takže se někdy lidé mohli svézt, častěji to ale museli šlapat pěšky – je tak rozvlečená, tak ji někdy „veru neprejdem ani do večera“. Na jedné straně zazní v té písni okouzlení krajinou, na druhé povzdech, co mne zase čeká... dřina.

„Hrochoťská dolina, šak si rozvlečená, veru ťa neprejdem ani do večera...“

Kosení trav na Horňácku

foto dodal V. Štěvánek

Vesnický život se samozřejmě odehrával z větší části venku, pod širým nebem, právě v krajině, proto není divu, že se lidový zpěvák ke krajině a různým jejím prvkům obrací, bere si je za svědky, dovolává se jich, řada dějů, o nichž zpívá, se v krajině odehrává a krajina je tedy jejich svědkem. Proto se u mnoha písní řada krajinných struktur a prvků vyskytuje, ale pouze jaksi v roli uvození děje, v roli metafory, přirovnání, často třeba i antitezí. Přirovnávat se samozřejmě musí k něčemu, co se dobře zná, a rolník krajinu zná, musí. Je jeho živitelkou, je mu nejbližší. I v povzdechu děvčice je vidět jakási krajinná struktura – „*ej, vrby, milé vrby, kdo vás radem stavjal, ej, kdože ťa, šohajku, ode mňa rozvázal*“. Zde již samozřejmě nehovoříme o melodice lidové písně, ale o jejím obsahu.

Ona uvození k většinou milostnému příběhu vlastně podávají typický obrázek tehdejší rolnické krajiny:

„*V širém poli stojí hruška, orúbaná až do vrška...“*; „*Za našima humny orech malovaný...“*; „*V širém poli strom zelený...“*; „*V širém poli leščina...“*“

Jiné písně, opět z větší části milostné, pak uvozují obrazy, obzvláště pěkných krajinných prvků a zákoutí, obrazy zpěváku či zpěvačce stejně milé jako člověk, jemuž je celá píseň určena:

„*V Petrovských sečách lúka zelená, pase tam dívča, pase jeleňa...“*“

„*Ty petrovské lúky kvítím prokvetené, chodí tam děvčátko, pěkně vystrójené...“*“

„*Chodníček bělavý mezi vinohrady...“*“

I dnes je samozřejmě v krajině mnoho zajímavých míst, pravda je ovšem ta, že její dnešní celkový stav – pole bez mezí, na nichž je pomalu vidět zakřivení zemské, meliorované louky bez květin, příkopy a meze zarostlé lebedou a kopřivami – by asi příliš inspirací pro vznik metafor a dovolávání se krajině nedal. Navíc píseň, zejména táhlá píseň, byla spjatá s životem člověka v krajině. Když sepětí člověka a krajiny skončilo, skončil i pravý život lidové písně. Ta sice žije dál, ale v jiné podobě, v podobě, jíž říkáme folklorismus. Velice pregnantně tuto skutečnost vyjádřil velký sběratel lidových písní, muž, který je dokázal přetvořit i do svérázného symfonického tvaru, Leoš Janáček: „*Z daleka od řeky Moravy vlnily se tóny písně, O uásko, uásko... ‘Dychtil jsem poznati krásnou píseň. Z dálky nedopadala ke mně zřetelně a srozumitelně slova. Avšak stěží jsem poznal tuto píseň ve sražených tónech bez lesku, v intervalech sucho nahozených – v těsné místnosti na faře, když vedle bylo slyšení odměřené kroky pana faráře. Zchlazené, ztuhlé tvary.*“ Vladimír Ůlehla k tomu ve své Živé písni dodal: „*To, co jsem v takových vzácných chvílích slyšel bleskotat na lukách z tetelícího se vzduchu, to nebyla obyčejná píseň sbírek,*“ protože při zapsání písně, „*leckterá jako by se přímo rozplynula, a skoro z každé bylo kus kouzla vzato. Stávala se z ní píseň sebraná... Bylo to živé a načisto jiné.*“

Slovácký rok v Kyjově 2019

Ve dnech 15. – 18. srpna se konal v Kyjově letošní již 20. ročník Slováckého roku. Jelikož se patří, aby tato nejstarší národopisná slavnost Slovácka byla reflektována i v našem krúžkařském věstníku, chtěl bych se krátce vrátit k jejímu průběhu.

Hned v úvodu připomínám, že se Slovácký rok koná od r. 1921 bez přestávky ve čtyřleté periodě s výjimkou r. 1941, kdy bylo jeho konání zakázáno německými okupačními úřady. Za dva roky bude 100-leté výročí konání, a proto se organizátoři rozhodli pořádat příští ročník již po 2 letech v jubilejním roce 2021. Podle mého názoru se letošní Slovácký rok mimořádně vydařil, o čemž svědčí i rekordní počet návštěvníků - přes 30 tisíc, počet krojovaných v tradičním sobotním průvodu přesáhl 4 tisíce a během čtyř dnů proběhlo 34 různých hudebních, pěveckých, tanečních, výtvarných a jiných národopisných programů vztahujících se ke Kyjovu a jeho okolí. Vše se odehrávalo v malebném prostředí města Kyjova za krásného letního počasí, v pohodové atmosféře podpořené širokou nabídkou vynikajících vín místních vinařů jakož i slováckých gastronomických specialit. Tak jako u každé letní národopisné akce byl celkově dobrý dojem z letošního SR podmíněn počasím, avšak nemalou zásluhu na něm má i celý organizační tým z řad pracovníků MÚ a mnoha dobrovolníků.

Já sám jsem si letošní SR mimořádně užil, neboť jsem viděl od pátku do neděle řadu kvalitních programů a některých jsem měl možnost se s Mužským sborem ze Žďanic přímo zúčastnit.

Pokusím se nyní krátce okomentovat programy, které jsem viděl. Tak jako obvykle,

*Stavění máje Kyjov
foto: M. Hebron*

nejvíce natěšený jsem byl na páteční „klenotnici“ na letním kině. V programu „Hořelo srdéčko aneb láska všelijaká“ měl svého reprezentanta i náš SK v osobě Jary Homoly, který společně s Pavlem Mlejnkem zazpíval za doprovodu CM Hradisko táhlou „Na věteřské věži“ a skočnou „Vysekám, posekám“ ze Ždánicka. Jeho bohatýrský projev byl oceněn hlasitým potleskem obecnstva. Také píseň „V Nechvalině krajní dům“ a verbuňk „Já su synek svobodný“ v podání Pavla Mlejníka měly u obecnstva značnou odezvu. Pavel M. jako bývalý účastník finálových klání verbířů ve Strážnici navíc moc pěkně zaverboval a ukázal, že i s přibývajícimi roky pohyblivost a cit pro hanácko-slováckou cifru neztratil (k jeho verbuňku se ještě vrátím na jiném místě článku).

V „klenotnici“ vystoupil potom ještě jeden člen našeho SK, a sice Jaromír Nečas, kterého autoři Jura Petřů a Luděk Běťák do programu zdařile zakomponovali. Aby celý večer trochu odlehčil, tak jak měl ostatně za svého života ve zvyku, poslal ze svého muzikantského nebe v jeho podání píseň rytíře Jeníka z Bratřic „Hádali se punčocháři“. Ukázkou mužského sborového zpěvu nejvyšší kvality tradičně předvedl Mužský sbor Slováckého souboru Kyjov.

V následujícím hodinovém programu „Kyjov hraje Kyjov“ se představilo volné sdružení mladých muzikantů a zpěváků z Kyjova a okolí, vesměs tzv. školenců, tedy konzervatoristů či studentů JAMU. Počtem muzikantů a způsobem interpretace lidových písní z Kyjovska toto těleso trochu připomínalo BROLN v dobách jeho největší slávy se dvěma cimbály a jinými zdvojenými nástroji. Nebylo to sice už to klasické podání lidových písní dle původních zápisů, ale v různých úpravách a aranžích jednotlivých muzikantů tohoto sdružení. Po hudební a pěvecké stránce však toto vystoupení nemělo chybu, i když ortodoxní folkloristé by k tomu měli jistě své kritické připomínky. Avšak jak praví klasik, hudba může být jen dobrá nebo špatná. A jelikož z mého pohledu to byla hudba dobrá, dávám palec nahoru.

V sobotu dopoledne jsme s MS ze Ždánic zpívali u radnice v programu J. Varmuži „Kúpil sem si na jarmaku“. Naše pásmo řemeslnických písní ze Ždánicka se snad (soudě podle potlesku obecnstva) líbilo. Na vystoupení dalších účinkujících jsem bohužel nemohl čekat, neboť v atriu radnice začínal medailon pod názvem

„Netčičák“, věnovaný významné osobnosti netčického národopisu Ivo Šimečkovi při příležitosti jeho 85. narozenin. I. Šimeček, nejstarší člen MS Slováckého souboru Kyjov patří ke generaci kyjovských bohatýrů, jako byli J. Petru st., Kl. Navrátil, O. Krejčí, F. Kouřil, I. Kult, J. Kyněra a další, kteří se podíleli na organizaci mnoha Slováckých roků, hodů a dalších národopisných akcí a proslavili tak kyjovský národopis doma i v zahraničí. Pořadem provázel M. Pokorák, který měl pro oslavence připravenou řadu zajímavých otázek vztahujících se k vývoji národopisu v Netčicích a v Kyjově po II. světové válce. Mluvené slovo bylo prokládáno zpěvem kyjovského MS za doprovodu CM J. Petru a ukázkami tance kyjovská skočná. Zpíval a zatancoval si také jubilant. Atrium kyjovské radnice je velmi vhodné místo pro komornější programy tohoto typu, které mají zvláště u obecnstva blíže seznámeného s kyjovským národopisem stále větší oblibu.

Hlavním programem sobotního odpoledne byl tradiční krojovaný průvod všech zúčastněných obcí z Kyjovska a Ždánicka. Podle publikovaných údajů prošlo tentokrát po trase od nádraží po hlavní ulici až na náměstí na 4 tisíce krojovaných. Chasa či muziky některých obcí jely dokonce na koňských povozech, což společně se zpěvem a jucháním účastníků vytvářelo neopakovatelnou atmosféru. Však také chodníky okolo silnice byly plné nadšených přátel národopisu místních i z celé republiky a každý druhý držel v ruce buď mobil, nebo kameru, aby měl na letošní SR vzpomínku. Krojovaný průvod na Slováckém roku je nejlepším důkazem toho, že lidový kroj, hudba, zpěv a tanec nejsou na Kyjovsku a Ždánicku zdaleka na ústupu, ale že jsou živou součástí života lidí.

Po průvodu jsme ještě s MS ze Ždánic zpívali u radnice v programu nazvaném „Roztančené náměstí“. Vadou na kráse u všech účinkujících v tomto programu bylo, že pořadatelé nezajistili řádné ozvučení, takže se zpěv ztrácel ve všeobecném ruchu náměstí a slyšet mohlo jen pár lidí v nejbližší blízkosti zpěváků. Toto je snad jediná chybička v organizaci během celého SR a těžko říct, co bylo příčinou. Zda nebyla firma Reichman, která zajišťovala ozvučení všech akcí na SR, pro tento program objednána, nebo objednána byla a prostě ozvučení z jakýchkoliv důvodů nezajistila.

Ze slavnostního průvodu v Kyjově

foto P. D'Ambros

Inhed po skončení našeho vystoupení v programu „Roztančené náměstí“ jsem se přesunul opět do atria radnice, kde probíhal program pod názvem „Václav + Hudci = 100“, neboli medailon k 75. narozeninám zpěváka Václava Horáka ze Želetic a 25. výročí CM Hudci z Kyjova. Vašek H. opět prokázal, že jako zpěvák je dnes už legendou na Hanáckém Slovácku. Má stále svůj

nezaměnitelný projev a přísně se drží repertoáru písní ze svých rodných Želetic a okolí.

První ze dvou sobotních večerních programů na letním kině se jmenoval „Taneční obrázky z Kyjovska“. Byla to ukázka současného tanečního projevu na Kyjovsku v podání nejlepších tanečních souborů Kyjova a okolí.

Motto druhého pořadu mělo být „hrdost, víra, tradice a život ve 12 obrazech“, to vše v podání tanečníků Slováckého souboru Kyjov. Byl to pokus o jakési scénické ztvárnění již zmíněných pojmů, čímž si autor vzal podle mého názoru pro sebe příliš velké sousto. Jelikož scénická souborová vystoupení nejsou zrovna mým šálkem čaje, sledoval jsem celé představení s určitými rozpaky. Tím nechci říct, že by výkon tanečníků Slováckého souboru neměl požadovanou úroveň. Spíš se jednalo o nápad autora, který podle mého názoru nebyl nejšťastnější. I z tohoto programu jsem si však odnesl jeden silný a nezapomenutelný zážitek. Byla jím jedna z krásných mariánských písní v podání kouzelné droboučké stařenky (jméno si bohužel již nevybavuji), kterou přivedli na pódium a která svým čistým hláskem předvedla ukázkou kostelního zpěvu na Slovácku, jenž je základem zpěvnosti zdejších lidí a patří k pokladům naší lidové kultury.

Krásná srpnová neděle začala slavnostní mší svatou ve farním kostele Nanebevzetí Panny Marie, po jejímž skončení jsme s manželkou sledovali ze schodů před kostelem cval prvních jezdců z družiny krále Matyáše, kteří přijeli požádat starostu o povolení Jízdy králů v provedení chasy ze Skoronic. Skoroňáci předvádějí Jízdu králů na každém Slováckém roku a pro návštěvníky SR vždy patří k největším tahákům. Je třeba vzdát hold Josefovi Holcmanovi a jeho manželce Marii, že dokázali po mnoho let Jízdu králů na takové úrovni zajišťovat. V dnešní době není jednoduché zajistit potřebné koně, řádně je nazdobit, vycvičit jezdce a vymyslet rýmovaná vyvolávání. Myslím, že všichni, kteří Jízdu králů viděli, budou na ni mít ještě dlouho pěkné vzpomínky.

Po skončení Jízdy králů pokračoval program v městském parku, kde v pořadu „Hore dědinů“ vystoupilo několik mužských a ženských sborů včetně MS ze Žďanic. Nedělní sborové zpívání v parku má už na SR své pevné místo a také svoje příznivce.

Kyjovský park se svými krásnými a košatými stromy poskytuje v horkých srpnových dnech dostatek stínu a je pro sborový zpěv ideálním místem. Na rozdíl od podia u radnice nebylo třeba jednotlivé sbory ozvučovat, a přesto bylo účinkující dobře slyšet.

Program letošního SR se pomalu chýlil k závěru, jímž bylo kácení máje, která měla tentokrát něco málo přes 40 m. Stavění i kácení máje je už tradičně záležitostí chlapů z Bukovan za pěveckého doprovodu několika mužských sborů. Letos při kácení máje zpívaly mužské sbory z Kyjova, Vacenovic a Ždánic. Veterána kyjovského MS a stále ještě vynikajícího verbíře Zdeňka Langáška jsem se zeptal, jak se mu líbil verbuňk v provedení mladé generace kyjovských verbířů a co říká na mladého Vašulku, letošního vítěze soutěže verbířů ve Strážnici. Mně se totiž velice líbil a řekl bych, že jeho taneční projev byl téměř dokonalý. Zdeněk L. však nebyl z Vašulky zdaleka tak nadšen a podle něj je Vašulkův verbuňk příliš baletácký (nepřirozeně propnuté špičky apod.). Dle jeho slov se mu naopak velice líbilo, jak na „klenotnici“ zaverboval ždánický Pavel Mlejnek, čímž mě samozřejmě potěšil. Řekl, že Pavel má „vzácně akademickou cifru, kterou by si měl udržet“. Nevím sice přesně, co tím myslel, ale domnívám se, že tím chtěl říct, že Pavel verboval tak, jak by měl verbovat verbíř z Hanáckého Slovácka, s citem pro muziku a s využitím typických hanácko-slováckých cifer.

Kácení máje není vůbec jednoduchou záležitostí a postupuje se při něm stejným způsobem jako při stavění. To znamená, že chlapi mají aspoň 5 dvojic bidel na konci svázaných lanem a postupně kousek po kousku se mája naklání na požadovanou stranu. Nejdůležitější roli při stavění i kácení máje má osoba, která chlapům dává povely a celý postup řídí. Když byla mája nakloněna přibližně v úhlu 15 stupňů nad zemí, položil kyjovský starosta Fr. Lukl na zem svůj krojový klobouk s tím, že jestli spadne mája na klobouk, dá Bukovjákům 10-ti litrový demižon vína. Tentokrát měl štěstí, že sázku neprohrál. Mája spadla asi 30 cm od klobouku. Chlapům z Bukovan při kácení máje zpívaly mužské sbory z Kyjova, Vacenovic a Ždánic. Kácení máje bylo takovou pěknou tečkou za letošním SR, avšak na letním kině ještě večer společně vystoupily v jednom programu VUS Ondráš a SĚUK. Tento pořad jsem však bohužel už neviděl, takže se k němu nemohu vyjádřit.

Zbývá dodat, že v rámci doprovodných programů proběhly během SR v Kyjově zajímavé výstavy výtvarníků spjatých s Kyjovem (Vladimír Vašíček, Borek Bayer, Miroslav Tichý) a výstava ke 100. výročí úmrtí J. Klvani.

Těšme se tedy na příští Slovácký rok v Kyjově, který se bude konat již za dva roky.

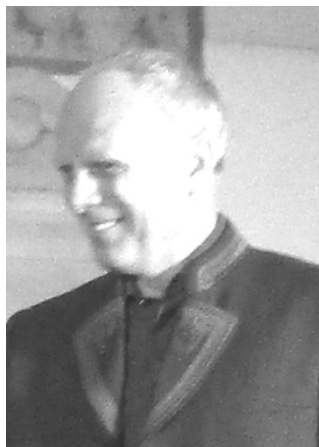
M. Hebron

Mezinárodní folklórní festival v Brně jubilující

Rozhovor s Milanem Zelinkou připravila Hana Dostálová

Před 30 lety z iniciativy Jana Miroslava Krista, nezapomenutelného uměleckého vedoucího našeho Slováckého krúžku, a dalších zástupců významných folklórních souborů města Brna, vznikla tradice pořádání Mezinárodního folklórního festivalu na území našeho města. Nejinak tomu bylo i letos – tradičně koncem srpna Brno ožilo pestrými kroji, hudbou a tancem. Lví podíl na úspěšném průběhu celé akce měl tradičně dlouholetý prezident festivalu pan Milan Zelinka. Bez jeho usilovného snažení, nezměrné píle i podpory celé rodiny a „mateřského souboru“ Májek by festival v žádném případě nedosáhl současné vysoké úrovně. Pan Zelinka kromě své náročné funkce prezidenta festivalu ještě vede soubor Májek, v němž též aktivně tancuje a zpívá. Na dotaz konferenciéra během festivalu, kterak tyto všechny aktivity zvládá, vtipně odpověděl: „Dřív jsem se po tanci vydýchal půl hodiny, teď mi to trvá půl dne.“

Vzhledem k dlouholetým zkušenostem s organizováním festivalu, bohatým znalostem folklóru i navázaným kontaktům se

soubory v zahraničí se domnívám, že pro čtenáře Krůžkozoru bude zajímavý následující rozhovor, který mi pan Zelinka laskavě poskytl.

1. Milane, nyní položím podobnou otázku jako před časem dlouholetému příteli J. M. Krista doktoru Pavlišťíkovi – kdy a za jakých okolností ses seznámil s panem Kristem? Jaký vliv mělo vaše přátelství na vznik a další vývoj brněnského festivalu?

Jana Miroslava jsem znal delší dobu jako osobnost spojenou se Slováckým krůžkem. V době, kdy já jsem ho uctíval jako ikonu folklorního dění, on nejspíš ani nevěděl, kdo jsem. Já jsem ráno chodil do První brněnské a on stával na zastávce autobusu. Vždy jsem ho uctivě pozdravil a on mi na oplátku slušně odpověděl. Až jednou přišlo na soubor písemné pozvání na „spikleneckou“ schůzku vedoucích brněnských souborů. To byl vlastně začátek hned tří věcí najednou. Byl to začátek Sdružení přátel folkloru v Brně, začátek brněnského festivalu a začátek našeho přátelství. Jenda si mě vybral jako svého zástupce a nástupce. Tak se stalo, že jsem po něm přebíral některé funkce „zájmové“ (sdružení a festival) i „profesní“ (dokumentátor a produkční v NÚLK). O kocoura, psa a Zdenu se staral až do konce svého života sám. Ve vedení festivalu mě naučil spoustu věcí, které se mi hodily jak při sestavování dramaturgie a celého chodu festivalu, tak i při jednání s představiteli města, kraje a různých institucí. Byly to časy někdy krásné (vše se řešilo v přítomnosti pokladů z vinic naší Moravy) a někdy naopak velice těžké (když jsem se dozvěděl o jeho zákeřné chorobě a nevěděl jsem, jak se k tomu postavit). Přesto na celé mé působení po boku Jana Miroslava vzpomínám rád a často. Se Zdenou zajdeme občas na pohárek dobrého vína, sem tam se navštívíme (pes a kocour už přeběhli za Jendou) a vždycky narazíme na to, jak by co na festivalu asi řešil Jenda. A tak to jde pořád dál.

2. Za těch dlouhých 30 let se na pódíích města Brna vystřídala celá řada zahraničních souborů. Který z nich ti nejvíce utkvěl v paměti a proč?

Je zajímavé, že člověku v hlavě vždycky nejvíc zakotví ti neproblémovější a ti nejlepší jsou až na druhé koleji. Nejhuř jsou na tom ti uprostřed, ty si mnohdy člověk ani nevybavuje. Mně takhle v hlavě zůstal turecký soubor GEHEM, který se nám zajímavým

způsobem pokusil na festival propašovat místo jedné hned dvě skupiny, potom třeba soubor z Makedonie, jehož členové strávili nejednu chvíli v cele předběžného zadržení za krádeže v obchodech a navíc se rozmnožovali téměř geometrickou řadou. Mělo jich přijet 35, ale náhle jich bylo na stravu a ubytování okolo padesátky. Také portugalský soubor, jehož zamilovaný tanečník chtěl ukončit svůj život skokem z okna a nám po něm zůstal dluh za jeho převoz sanitkou do Portugalska, zanechal svoji stopu. Ale abych nebyl jen negativní. Rád vzpomínám na skupinu ze švédského Frövi, jejíž vedoucí dokonce v dobách pro festival finančně nejsmutnějších posílal příspěvek na konání festivalu. Také rád vzpomínám na příjemnou partičku z francouzského Mentonu, maďarský Forrás a Královskou kulturní skupinu souostroví Tonga. Jak tak člověk povídá, tak mu vyskakují jednotlivé soubory i osoby, a to bychom tady mohli povídat ještě několik hodin.

3. Je známo, že Mezinárodního folklórního festivalu v Brně se opakovaně zúčastnil i folklórní soubor z Nového Zélandu. Jakým způsobem jsi s touto pro nás exotickou zemí navázal kontakt?

Jednoho krásného dne, nebo spíš noci, v dobách, kdy se nám o mobilech ještě jen zdálo, zazvonil u nás o půl čtvrté ráno telefon. Celý rozespálý jsem se vymotal z kanafasu, zvednu sluchátko a představím se. Na druhém konci se ozvalo: „Haló, tady Franta Grapl Nové Zéland“. Reagoval jsem slovy: „Jdi si dělat srandu z někoho jiného. Víš, kolik je hodin?“, a zavěsil jsem. Když se podobný hovor opakoval už po třetí a já jsem ho chtěl opět razantně ukončit, ozvalo se na druhém konci: „Ale já su vopravdu Fanóš Grapl z Novýho Zélandu. Já su rodák z Husovic a chcu ti na festival dovézt soubor od nás“. A tak to začalo. Od té doby už tady soubory z těchto končin byly několikrát. Franta Grapl už stačil umřít. A místo něj k nám jezdí jeho syn Fanóš junior.

4. Mezinárodní folklórní festival v Brně je pořádán pod záštitou CIOFF (International Council of Organizations of Folklore Festivals and Folk Arts). Co to pro brněnský festival znamená? Bylo obtížné získat tento statut?

O statut festivalu CIOFF jsme se začali ucházet už v roce 1994. Jak jinak než z podnětu Jana Miroslava Krista. Mezi festivaly

CIOFF jsme byli zařazeni již v roce 1995. Pro každý festival CIOFF, tedy nejen pro ten brněnský, to je veliký závazek, ale také vysoké ocenění jeho kvalit. Do prestižního celosvětového kalendáře festivalů CIOFF je zařazeno zhruba 400 festivalů z celého světa a z toho jen šest z České republiky. Festival musí zahraničním účastníkům poskytnout plný servis, tj. zajistit a zaplatit ubytování a stravování. Musí poskytnout příspěvek na dopravu a kapesné ve výši minimálně 2€ na osobu a den, musí hostit minimálně pět zahraničních kolektivů a pro účinkující musí trvat nejméně pět dní.

Z České republiky jsme tento statut získali současně s Mezinárodním dudáckým festivalem ve Strakonících jako druzí. Prvním festivalem v ČR se statutem CIOFF byl MFF Strážnice. Jak jsem již nastínil, splnit podmínky pro členství mezi festivaly CIOFF nebylo jednoduché. Zrovna tak není jednoduché si tento statut udržet. Myslím si, že pro MFF Brno je velikým přínosem být zařazen v celosvětovém seznamu prestižních festivalů a stejně tak pro město Brno je to jistá míra ohodnocení a vizitka péče o tradiční lidovou kulturu.

5. Jak vidíš budoucnost brněnského festivalu?

Jednoznačně ta nejtěžší otázka, kterou jsi mi mohla položit. Opravdu nevím. Rád bych už někomu předal otěže, ale není komu. Vždycky, když se někdo objeví na obzoru a myslím si, že by to mohl být ten pravý adept, tak po zjištění, kolik času, práce a úsilí to obnáší, ztratí rychle zájem. Nejhorší na celé věci je spolupráce s politickými představiteli města a kraje. Po volbách mám vždycky čtyři roky na to, abych dotyčné přesvědčil o smyslu pořádání takové akce v našem městě. Až se mi to podaří, přijdou volby a začínám znovu. Vzhledem k tomu, že jsem vlastně idealista, věřím, že se najde někdo, kdo se postaví po mém boku, aby se naučil různé finesy a postupy potřebné k realizaci akce takového rozsahu. Takže na tvoji otázku odpovídám: nadějně.

Milane, děkuji za rozhovor a přeji ti mnoho sil a radosti v činnosti na poli folklórním.

Folklórní (i jiné) akce

Netradiční recept – kterak připravit vařený Slovácký krůžek aneb Znojmo, Znojmo, vidím tě dvojmo

Hana Dostálová

15. června 2019 jsme měli možnost setkat se opět se členy spřátelených Slováckých krůžků Prahy, Bratislavy a Skaličanů. Tato hezká tradice probíhá již několik let s nadšeným souhlasem všech zúčastněných. Tentokrát byl hostitelem Slovácký krůžek z Prahy a připravil nám program vsutku bohatý.

Ti z nás, kteří se pravidelně účastnili adventních vystoupení v louckém premonstrátském klášteře a kostele, vděčně během cesty do Znojma vzpomínali na kostelní „ledárnu“. Autobusem nás vezl náš bývalý krůžkařský šofér Bolek, který nás obdařil zážitkem vsutku nečekaným v podobě neklimatizovaného vozidla s neotvíratelnými okny, kde jedinou chladnou věcí byly láhve bílého vína nabízené našimi vinaři. K louckému klášteru přijeli všichni účastníci uvaření a vysušení jak tresky, někteří opravdu viděli dvojitě. Po vzájemném uvítání jsme pak po skupinkách odjeli – náš spolek nejprve do vinného sklepa Přímětice, kde se nás ujal generální ředitel Znovínu Znojmo Ing. Pavel Vajčner, který ochutnávku pěti vynikajících vzorků „okořnil“ nesmírně zajímavým povídáním nejenom o tomto moku, ale i o historii louckého klášteřa.

Následovala prohlídka prostor zmíněného klášteřa s průvodkyní. Nepříliš kvalitní výklad této dívčiny, která nás navíc honila jak „nadmuté kozy“, naštěstí zachránil starosta Václav Štěpánek a Mírek Dostál popisem stavebního unikátu klášteřa, totiž krypty z 10. století s mnoha zajímavými prvky. Následovalo zastavení na viniční trati Staré vinice u obce Havránky, kde jsme rovněž měli možnost pochutnat si na výborných vzorcích vín. Degustace byla zpestřena perfektním výkladem člena Slováckého krůžku Praha Tomáše Slámy. Stáli jsme na návrší, poslouchali zajímavé vyprávění a kochali se výhledem na okolní vinice a krajinu. Po večeři v restauraci Blanka nás pak autobus odvezl zpět do

klášteřa, kde následně probíhal společenský večer. Zejména se mi líbilo pásmo lipovských sedlckých v choreografii Soni Plzákové, zatancované tanečníky pražského krúžku. Následovalo hodování, pití výborných znojenských vín, všichni si našli čas na popovídání s přáteli a prohlédnutí výstavy obrazů a plastik v areálu klášteřa.

Všem členům pražského Slovákckého krúžku patří velký dík za vzorně připravenou akci a mně nezbyává, než říci – brzy na viděnou.

Hostitelský soubor pražského krúžku v štukovém sále Znovínu foto J.Rosi

Víkendové soustředění v Nedvědici

Barbora Pařilová

Jako už mnohokrát, i letos jsme se vydali na naše velmi oblíbené jarní soustředění. Proč oblíbené? Jedním z důvodů je určitě jeho název: Veselé soustředění. Jde totiž výjimečně ne tak moc o nacvičování tance, jako o zábavu a stmelování kolektivu.

Se zábavou samozřejmě souvisí hraní her, jejichž chystání se tentokrát ujal Slováček III. Týden před soustředěním jsme trávili nudné hodiny ve škole seřazováním dětí do týmu, vymýšlením všech možných i nemožných her nebo navrhováním diplomů. V pátek 24. května jsme se potkali na nádraží v Králově Poli, v hlavě majíce seznam věcí, které jsme zapomněli. Na to už ale nebyl čas a my, s úsměvy na tvářích z toho, že se zase vidíme, jsme nasedli do vlaku. Cesta do Nedvědice utekla jako voda a za chvíli už jsme šlapali

kopec nahoru do hotelu. Cestou nám mávali Slováčci, kteří jeli nahoru autem, a my jim jenom tiše záviděli. Nakonec jsme si ale řekli, že máme aspoň takovou malou rozcvičku na celé soustředění. I přesto, že je jarní soustředění bráno spíše jako zábavné, něco přece jenom nacvičit musíme.

Výhodou víkendových soustředění je to, že nejsou rozcvičky, aspoň ne ty, které se konají v polovině poněkud prudkého kopce, a i proto se většině z nás vstává mnohem líp. Z vyhrátých postelí tak míříme rovnou na snídani a pak se hned připravujeme na nácvik.

Úkolem tohoto soustředění bylo nacvičit tance na vystoupení pro rodiče a taky na červnovou besedu. Vrhli jsme se tedy na to a sami jsme byli překvapeni, že nám to celkem šlo. Tanec jsme si jako vždy užívali a skoro jsme ani nepostřehli, jak rychle toto krátké soustředění uteklo. Prozradila nám to až stezka odvahy, která obvykle takovéto akce oficiálně zakončuje. Další den už jsme se jen smutně a trošku unaveně sbalili, vrátili pokoje do původního stavu a vydali se na cestu na vlak.

Takto pro nás celé soustředění končí, ale my víme, že zanedlouho se s hotelem v Nedvědicí znovu uvidíme. Proto můžete dvakrát do roka spatřit v Nedvědicí zvláštní skupinu lidí se žlutými tričky, s batohy na zádech a s úsměvy na tvářích, která už ví, že za půl roku touto cestou půjde znova.

8. května 2019:

„Malí sirotci“ aneb sami přes Dunajovické kopce

Jana Hůsková

Pokyny k tradičnímu přechodu zněly: „Vyjdeme z Brodu ve směru autobusu, před rybníkem se dáme vlevo polní cestou na Dunajovice. Po 1 km dojdeme k větrolamu s ukrytou lahví vína. Průvodcem bude Z. Bravenec, který nás vezme do sklepa pod Slunným vrchem v Dolních Dunajovicích.“

Výše zmíněný popěvek jsme si opravdu mohli zanotovat hned při čekání na spoj na Zvonaře. Vašek Linhart nám sdělil, že pan sklep mistr odjel do Prahy na Barrandov. Vedoucím tedy bude on

sám, neb jako jediný má nákres cesty. „Václave, ale vrátit bychom se chtěli ještě dnes, jo?“ Ve sklepě Zdeňka zastoupí Strážničan Mirek. Sešlo se nás deset, parta tak akorát. Po loňských zkušenostech s nerudným řidičem jsme upustili od panáčka na zdar výpravy, dáme si ho až po výstupu. Měli jsme v nose: šofér by nám asi nejraději prolustroval i batohy! V 8,15 se dal vůz do pohybu a my máme necelou hodinku na rozebírání situace, proč pořád ještě není jasno kolem natáčení pásma Trávníc. Lépe řečeno - datum a místo známe, čas nikoliv.

„ Malí sirotci“ v nádherné krajině CHKO Dunajovické kopce

foto J. Hůsková

V Brodě nad Dyjí došlo k ochutnávce několika „pohonných“ tekutin, poté jsme vyšlápli k rybníčku. Bylo pěkně, ale vítr fičel už tady. Nahoře bude mazec! Protože zašitou láhev vína bychom prý sami nenašli, vzal Vašek náhradní (medovici). Posvačili jsme ještě na rovince, a jak pomalu stoupáme k vinohradům, přifukuje. Pod osamělým stromem na Růžové hoře si dnes neposedíme, jen nám Mirek nalil víno na svlažení hrdel. Je tu nevlídno, fouká snad severák a máme obavy, abychom nedostali některou z větví, kdyby nápor nevydržela. Tentokrát nebude ani vrcholové foto s Pálavou za zády, i když bíle rozkvetlé keře by tvořily pěknou kulisu. Zvládli jsme jen pár „kapucínských“ záběrů: holky dnes velmi ocenily tuto součást

větrovek! Našli jsme v trávě pár sasanek, Yva viděla i vstavač, ovšem díky předčasnému příchodu jara má dost kytek zenit za sebou.

Po sestupu z kopce jsme to vzali podél pyramidy vinic na Slunečné dál. Některé vinohrady jsou ošetřené, na jiných vidíme kromě plevelu dokonce loňské hrozny. Inu - už před časem říkali znalci, že nejsou lidi. Vašek si taky připravil přednášku, jak se na vůdce výpravy sluší, nicméně řečnil spíš o dělení přírody na medonosnou a tu ostatní.

U altánku na rozcestí se na chvíli rozdělíme: Mirek a Majka zůstali sedět a plkali, ostatní si vyšlápli na Liščí kopec kolem budoucí křížové cesty. Nahore původně kříž stál, teď ležel zlomený v trávě a na vyvýšenině je jen starý pomník. Po návratu na cestu už jsme zamířili všichni ke známému sklípku nad Dunajovicemi. Znovu mě dostal překrásný výhled: před sklepem malá vinice, strom a potom už jen Pálava jako na dlani, s nebem chvílemi vymeteným, chvílemi plným beráneků. Čistá nádhera.

Ale vraťme se k poněkud prozaičtější náplni dne. Klíč byl rychle nalezen a šli jsme dovnitř. Před sklepem se totiž sedět nedalo, fičák by nám bral slova od pusy. Okoštovali jsme, co měl Mirek povoleno, ostatně pánové telefonicky konzultovali, jak na tom jsme. Taky pozpěvujeme, ale dlouho v chladnu nevydřžeme, i když se Veronika pokusila dostat nás do varu slovenskými popěvkami. Holky venku vzaly menší lavici a donesly ji na bok sklípku, kde je aspoň trošku závětrí a svítí tam slunko. Po chvíli chtěly, aby Mira došel s vínem za nimi. „To se s košťýřem nedělá! Kdyby nalil do džbánku, tak jo, ale košťýřa by bylo škoda!“ Václav už zase přednášel, v pláštěnce, neb si prý udržuje mikroklima kvůli chladu. Měl ránu jak z děla, ale nás zase česal víchr a taky to nebylo zrovna do bálu. Pak přibýlo pár špalků k sezení, a ejhle: jeden se pod Pavlou na nerovném terénu smekl a už seděla na zemi nejen ona, ale i můj muž, kterého vzala s sebou. Zase je důvod k zasmání. Popíjeli jsme dál, našlo se něco pochutin slaných i sladkých a samozřejmě se zpívalo, sobě i okolojdoucím a cyklistům pro radost.

Nakonec jsme se Strážničanem uzavírali účet: on ve sklepě natahoval víno, já jsem nahore psala, co si kdo vzal, a počítala peníze, které jsme nechali na sudu. Zůstal tam taky fernet od Mirka jako dárek Zdeňkovi k narozeninám. Na spoj v 16.25 metly čtyři

děvy. Vaškovi to ujelo a Majka počkala na nás. Šla sice dřív, ale počítala s kafem. Zasedli jsme v restauraci Praha a chtěli polévku, leč vývar nebyl nic moc. Přišly tedy ke slovu smažáky. Poseděli jsme, splkli a v šest se vydali na zastávku k Růži. Tentokrát byl spoj pěkně nacvaknutý a cesta proběhla bez zpěvu. Jen Míra pusu nezavřel, družil se.

V kopcích jsem dnes nabyla dojmu, že z fotek moc nebude. Vítr mi slušně cloumal s „plackou“ mobilu, ale nakonec to nebylo tak zlé. Takže i dokumentované vzpomínky jsou a to je dobře.

Příště zas...

V Želešicích na vínečku...

Jana Hůsková

Všichni víme, že nejen folklórem živ jest člověk. Mám za to, že když se spojí takzvané „dění folklórní“ s tím osobním, je to úplně nejlepší. Skloubit oslavy a zpívání všeho druhu se nám docela daří.

Nasedli jsme na pomaloběžný traktor „Buldock“....

foto J. Hůsková

Nejinak tomu bylo 11. května 2019, kdy se oba krůžkové sbory sešly v hojném počtu ve vinohradě manželů Dostálových, ještě s několika přáteli. Úkol zněl: jíst, pít a prozpívát se s paní domu třeba do rána bílého a oslavit tak její krásné kulatiny. Svatý Petr nám asi trochu záviděl: ještě v Modřicích na zastávce poprchávalo, ale naštěstí ne dlouho. Dostálovi čekali v Želešicích před bývalou hospodou a Mirek okamžitě hecoval, kdo s ním pojede nahoru traktorem. Kdy se nám něco takového povede? Traktůrek do kopce funěl, ale dva náklady zpěvulen uvezl. Pár jedinců ten kopec vyšláplo a dostavil se i jeden vůz.

V chatě už hořelo v krbu a po uvítání jsme vyslechli pár připomínek (např. že na WC patří dovnitř jen to, co z nás vypadne. Papír se dává do nerezů vedle). Kolem stolu jsme zatím naskládali batohy, Mirek už zval lid do sklepa. Hlásíme, že dojdeme posléze, a trošku se postrojíme. Moc práce to nedalo: v duchu připravené „blbiny“, to byly berle, límce, „operační“ ohoz, ale taky rum a cigárko. Do sklepa jsme se přesunuly za zpěvu Nohavicova Maroden marše, pak přišly na řadu dvě naše krátké písničky s texty lehce upravenými pro oslavenkyni. Hanka byla evidentně potěšena, ovšem vinšovaly jsme jí opět nahoře, ve sklepech nebylo k hnutí. Yvona vyrobila pěknou perníčkovou kytku v květináči a odevzdala obálku s penězi na společný dárek s podotknutím, že kytice „dojde“ na besedu, sem jsme zeleň netáhly. Zdena krásně napsala citát na podepsané přání a každá z nás měla nějakou osobní drobnost. Po chvíli jsme se vrátily k ostatním a ke zpěvu. Někdo hodnotil vína, jiný jen kibicoval a „mladí“ roznášeli klobásy, uzené a sýry. Poté nás jubilantka hnala na kuřecí i vepřové řízky a dva druhy bramborového salátu, jeden lepší než druhý. Sladkou tečkou bylo drobné cukroví a k pití pivo, víno a minerálka. Po „obídce“ jsme se znovu přesunuli do sklepa. Zpívali a pili spíš pánové, my dáme na přání „Böhmovou“. Nicméně chlad lezl všude, uvítaly jsme, když Mirek vyzval zájemce k exkurzi po stráni. Obhospodařuje kolem 300 hlav a je vidět, že se stará. Ošetřeno má. Prošli jsme kolem Privarčákovíc pozemku k druhé chatě, kde momentálně sídlí mladí. Ohrazený prostor tu má i želvák, Mirek ho donesl a Alča pochovala. Rozhodli jsme se zůstat venku, takže se všichni sesedli kolem ohniště s velkým kobercem mateřídoušky vedle. Lojza se Žeňou zaparkovali

na polorozpadlé lavičce. Museli hlídat případný krach, zato měli přehled. Škoda, že jsme bez ohně, plameny jsou příjemné vždy. Jenže předpověď zněla mizerně, nebylo nachystané dřevo. Za chvíli už se s kytarou zpívalo kdeco, i tanga a jiné špekly. Jen s Bábama máme počkat (prosila Hanka, a protože se culila, čuly jsme zradu). Kdo chtěl, plkal někde pod stromem nebo se šel projít. Holky byly i na pelyňku. Mirek si postupem času opět upravoval songy po svém. Špatně se nám dotahuje, ale co s tím, když si zazpívat chceme, že jo. Lojza přidal kromě své klasiky i pěkné ruské dumky a Dáša řádila s mandolínou, pokud s Marianem nenesila džbánky s vínem.

Folk – countryová skupina krúžku u táboráku na „Mirkovém“

foto J. Hůsková

Když volal Václav Štěpánek, že je u kostela, šel pro něj Zoli. Ten byl nachystaný i na případné taxíkaření ke spoji. Náš starosta přijel na kole a dnes se připojil i k produkci s půjčenou mandolínou. O své už se začali hlásit narkomani, takže Hanka posléze šmajdala s plným tácem káv po nerovném terénu, ale pomoc odmítla. Jak se čas nachýlil, začalo nás ubývat. Některé dámy přišly tím pádem o překvápko, o kterém věděla jen jubilantka: dorazil Ondřej Lacina, lze říct, že rovnou z Chorvatska! „Takže už můžeme na ty Báby, jo?“ řehníme se (jde o píseň Spirituál kvintetu). Nicméně host se potřeboval nejdřív najíst. Muzikant je výborný a jeho repertoár doznal změn, je vidět, že už nějaký čas chodí mezi nás. Zkusili jsme

i Markytánku a s Evou se bavíme o Ovčákovi. Je ze stejného zdroje, ale hned tak někde se nehraje. „Ani Pavanu by tady nedal nikdo. - To jsem nezpívala snad 30 let!“ Žeňa šla po sedmé ke krbu, bylo jí chladno. Mirek právě proto chodil přikládat. Před osmou jsem usoudila, že i dobrého stačilo, volám své taxi. Loučili se i Brešovi a Zdena, pojedou s námi. Hance jsme poděkovali „za vlídné přijetí“ a po osmé mizíme. Část party vyrazí za hodinu na poslední autobus (21.38), Žeňu svezí Veronika s Mirkem a někdo možná zůstane. Na kopci jsme slyšeli, že se naši právě dali do folklóru. Na místě srazu jsme tři minuty před příjezdem mého muže. „Vy jste dokonalá dvojka,“ znělo ohodnocení. Cestou domů jsme se shodli, že to byla pěkně strávená část dne.

Slováček s veselskými tanci na červnové besedě

Barbora Pařilová

Na červnové besedě měl Slováček za úkol předvést zájemcům folklóru tance z Veselí. Předcházela tomu ale smluvená schůzka s panem fotografem na Moravském náměstí, kvůli které se někteří z nás byli nuceni převlékat do kroje na záchodech v KFC. Nebyl by to ale Slováček, kdyby se něco nepokazilo, a tak jsme skončili – všichni upravení a nachystaní na focení – na Moravském náměstí se zvonícím telefonem se zprávou, že pan fotograf bohužel nedorazí. Jenom jsme se zasmáli tomu, že jsme zase škrobili kroje zbytečně, ale pak pan D'Ambros vytáhl svůj foťák a udělali jsme si alespoň takovou menší generálku na to skutečné focení.

Když jsme si užili dost pozornosti a nechápavých pohledů od normálních civilistů, rozhodli jsme se přesunout do MK Klubu na Vlhké, kde se beseda konala. Převlékli jsme se do veselských krojů a připravili se na vystoupení. Zájemci, kteří se chtěli veselské tance naučit, bedlivě pozorovali a učili se.

Po doznění posledních tónů písničky 'Až do Písku' a naší hluboké úkloně jsme pozvali všechny nadšené tanečníky k nám na parket.

Slovo si vzal Jura, který nám veselské představil asi před pěti lety. Stejně jako tehdy nám, i teď zájemcům vysvětlil úplné základy

tance, rozdal texty písní, poručil si u muziky a začal tancovat. Ostatní se k němu přidali a brzy pochytili jak rytmus, tak kroky a slova. Po pár zaspívaných a odtančených slokách už se všichni cítili jistěji a zkoušeli tancovat i jiné variace tohoto tance. Všem se tanec moc dařil a z jejich výrazů a celkové atmosféry bylo znát, že je to i baví.

Na veselské došlo i později, na besedě, kde jsme si je společně s ostatními moc rádi zopakovali. Bylo vidět, že tanečníci si vše, co se naučili, zapamatovali a neváhali svoje znalosti ukázat. My jsme jen spokojeně sledovali, jak celý sál hýří naším oblíbeným tancem.

Slováček se na besedě předvedl v nejlepším světle   *foto J. Martinková*

Folklórní expres 2019

Vojta Zejda

Letos opět chasa Slováckého krúžku v Brně vypravila pro návštěvníky Strážnických slavností zvláštní vlak, kterému už nikdo neřekne jinak než Folklórní expres. Ačkoliv byla tato akce původně plánována jako jednorázová, množství kladných ohlasů a vzpomínky na mimořádný zážitek rozhodly o zorganizování dalšího vlaku.

Díky zkušenostem z loňska byly přípravy pro organizátory z řad tanečníků a železničářů o cosi snazší, ale i tak to vyžadovalo nemalé úsilí, které vyústilo ve zcela vyprodaný vlak pro cestu do Strážnice. V Brně na Dolním nádraží cestující nastupovali do vlaku s uvítacím pohárkem vína a dárkovými balíčky zdravé výživy, které nám dodal sponzor. Ve vlaku pak vlaková četa zajišťovala prodej točeného piva a nealka, takže s každým ujetým kilometrem veselá nálada stoupala. O dobrou zábavu se postarala jak vlaková muzika, vedená opět primášem Martinem Sochořem, tak i muzikanti z různých chas a folklórních souborů. Celkem s námi cestovali zástupci z asi sedmnácti různých folklórních skupin a nespočet jednotlivců. Folklórní expres letos dostal svému názvu a do Strážnice jsme dojeli ve velmi krátkém čase, což však řada cestujících nesla nelibě, a tak ve velmi družné náladě setrvali ve vlaku až do finálního odstavení na vedlejší kolej. Že je v expresu pořádně veselo, mohli vidět i přihlížející na strážnickém nádraží, protože euforie cestujících doslova rozhoupala celou vlakovou soupravu.

V neděli odpoledne po skončení programu Strážnických slavností, které utekly rychleji, než bylo všem milé, jsme se opět sešli u téměř plného vlaku. I ten jsme však na poslední chvíli vyprodali. Odjezd proběhl bez problémů, ale krátce po odjezdu se projevil důsledek horkého letního dne: došlo pivo. Všeobecné obavy však vlaková četa rychle potlačila, neboť operativně požádala dispečink o mimořádnou zastávku v Rohatci, kde z nádražní restaurace doplnila zásoby vychlazenými lahváči. Po této události nezůstal nikdo na pochybách, že cestuje tím nejlepší možným expresem.

Závěrem bychom chtěli poděkovat našemu sponzorovi Topnatur Zdraví z přírody za poskytnutou podporu, dále železničnímu spolku Hrbatá Máňa za skvělou spolupráci a také všem krůžkařům, kteří se jakkoliv zapojili do přípravy vlaku. Jak říká jeden slepý informatik – povedlo se nám zorganizovat něco, co se hned tak nevidí. A to už podruhé!

Strážnici si prožili i členové Slováčku

Barbora Pařilová

Mezinárodní folklorní festival ve Strážnici byla ta nejlepší možnost, jak začít letní prázdniny. Proto jsme, jako malá skupinka odvážlivců ze Slováčku, neváhali, hned po škole se sbalili a vyrazili právě tam. Čím víc jsme se ke Strážnici přibližovali, tím víc jsme cítili tu atmosféru. Atmosféru, kterou jsme zažívali i kdysi dávno, když jsme tu se Slováčkem vystupovali. Matně jsme si vybavovali i kemp, do kterého jsme teď opět mířili.

V kempu jsme postavili stan, vybalili si těch pár věcí, co jsme měli, a zamířili do areálu. První, co jsme museli navštívit, byly samozřejmě stánky s jídlem. Zároveň se tak staly naším nejnavštěvovanějším místem po dobu trvání festivalu. Při brouzdání po jednotlivých amfiteátrech jsme potkávali kamarády jak z krúžku, tak ze Slo-

Odvážlivci ze Slováčku ve Strážnici tentokrát jako diváci foto dodala J. Martinková

váčku. Hlavním poznávacím znamením bylo žluté tričko. Absolvovali jsme malou degustaci jejich vín a výměnou jsme nabídli ta naše, poradili si, kde mají dobré jídlo, nebo jsme došli k muzice a poručili si nějaký z našich oblíbených tanců.

Největší vrchol celého festivalu, aspoň pro nás, byl koncert VUS Ondráš. Užili jsme si téměř půlhodinové čekání ve frontě, posilování nohou ve snaze nepadnout a neshodit celý zástup, nebo nebýt rozdrceni davem, když se brány do amfiteátru konečně otevřely. Zvládli jsme to ale vcelku obstojně. Pak už zbývalo jen najít se na lavičkách pomocí blikajících svítilen v telefonu. Nebyli jsme ale jediní, koho to napadlo, a celý stadión se pomalu naplnil blikajícími světlůškami. Bylo to skoro až kouzelné. Pak ale přišlo to pravé kouzlo v podobě cimbálové muziky VUS Ondráš.

Se svítáním jsme se vraceli zpět do kempu, vyčerpaní ze spousty tance a zpěvu. Snažili jsme se naspat alespoň pár hodin, ale sluníčko nám to moc nedovolovalo. Rozhodli jsme se tedy znovu jít navštívit naše oblíbené stánky a po obsáhlém nákupu, kdy každý z nás měl plné ruce jídla a pití, jsme se šli dál kochat krásami strážnického festivalu.

Se Strážnicí jsme se rozloučili na závěrečném programu festivalu. Potom už jsme rychle spěchali na poslední nákupy jídla a se všemi zavazadly i stanem jsme zamířili na nádraží, kde už na nás čekal folklorní expres zpět do Brna. Naposledy jsme smutně zamávali Strážnici, ale už jsme věděli, že příští rok ji rozhodně navštívíme znovu.

Letní soustředění Slováčku

Barča Pařilová & Jirka Vrabel

Stejně jako každý rok i letos se Slováček vydal na letní soustředění, tentokrát už potřetí do Nedvědice. Některým začalo už na nádraží v Králově Poli, ti, kteří přijeli autem, ho měli zkrácené o cestu vlakem s doplňkovým programem – hrou na housle. Soustředění by se dalo rozdělit na dvě části: s krůžkem a bez krůžku. Přes víkend nám totiž krůžek dělal milou společnost a naučil nás mimo jiné i základy dolněmčanských tanců.

Na úvod soustředění jsme zahráli scénku, která všechny účastníky uvedla do děje táborové hry. Tím byl tento rok Hobit. Mezi hlavní účinkující patřil například trpaslík Thorin, elf Elrond, skřet Azog Znesvítitel a samozřejmě nesměl chybět ani Hobit s Gandalfem. My ostatní jsme byli součástí společnosti Thorina Pavězy - trpaslíci. Po bouřlivém potlesku už přišel čas na rozdělení do týmů. Každý tým měl své trpaslíky. Ti dětem pomáhali a radili, když bylo potřeba. Po prvních hrách přišel čas na večerku, kterou spousta dětí oplakala. Museli jsme se ale všichni vyspat, protože nás čekal velmi náročný týden plný tance. Každé ráno jsme v rámci rozcvičky seběhli půlku kopce, protáhli se a běželi zpět na hotel, natěšení na snídani. Po snídani už nastala ta správná doba na tančení, my se rozdělili do tanečních skupin a zahájili rozcvičku taneční. Na

konci nácviku jsme většinou už všichni odpočítávali poslední minuty do oběda i do následného poledního klidu. Co ale bylo pro děti ještě lepší než polední klid, byl bazén. Jaké by totiž bylo soustředění Slováčku bez nadšeného křiku dětí u bazénu a neustálého strachu vedoucích, že se dětem něco stane? Doufám, že to nikdy nezjistíme.

Děti Slováčku na společné fotce v Nedvědici

foto J. Martinková

Až jsme se všichni dost rozmočili v bazénu, rozešli jsme se do nácvikových místností a pokračovali v tom, co jsme začali nacvičovat dopoledne. Nácviky byly občas náročné, protože většina skupin se učila nová pásma na MFF. Po týdnu intenzivního vstřebávání nových choreografií si je ale už téměř všichni pamatovali.

Večery probíhaly hraním her, někdy se střílelo z luku, jindy jsme bojovali s drakem Šmakem. S postupem času a úbytkem menších dětí se kvalita her zhoršovala, dokud jsme neskončili u námi hodně upravených pravidel Dostihů a Sázek, které už jsme na konci týdne nezvládali ani v té nejjednodušší podobě.

Letos jsme si soustředění ozvláštnili oslavou narozenin tetiny Pavly. V poledním klidu spousta z nás věnovala čas napsání pěkného

přání nebo namalování obrázku. Místo jedné ranní rozcvičky jsme dokonce nacvičovali písničku, kterou jsme potom tetině Pavle zazpívali. Dostali jsme dort, který byl výborný. Bylo ho tolik, že ještě zbylo na další večer. To nám ale vůbec nevadilo.

Na žádném soustředění nesmí chybět závěrečná diskotéka a nechyběla ani u nás. Začala vyhlášením vítězů celotáborovky a nádherným tanečkem dospělé sekce Slováčku, ke které jsme se následně všichni přidali. Poté už nastala klasická zábava, pár ploužáků, pár nostalgických písniček, které už tradičně doprovází každou naši diskotéku, nebo dojídaní zbytků jídla nashromážděného za celý týden.

Poslední den už všichni věděli, co se bude dít – ukázka toho, co jsme se za celý týden naučili. Kromě vykřičených hlasivek, nefunkčnosti některých končetin a celkové psychické vyčerpanosti jsme toho, podle mě, zvládli celkem dost. Došlo i na zlatý hřeb celého soustředění. Muzika totiž nacvičila orchestrální skladby přímo z filmu *Hobit* a vložila do toho tolik úsilí a lásky, že se celá místnost, a hlavně řada vedoucích, proměnila v brečící, dojaté a hlavně hrdé tváře, což nás nesmírně potěšilo a zahřálo u srdíčka.

Se slzami v očích jsme také museli opustit hotel, ale opravdu jsme se těšili na volný týden, kdy se budeme moci po celém soustředění pořádně zregenerovat.

Náš „ne - svaté“ Linhart se dožil...

Jana Hůsková

Letošní rok se jubilanty jen hemží! Ještě jsme se v ženském sboru nestačily vzpamatovat z jarních oslav a vražedně horkého léta (některé i z následného maratonu kolem MFF Brno), a už přilétlo pozvání na další kulatiny. Dlužno podotknout, že v tomto případě šlo o malý zázrak: kdo Václava Linharta zná, ví, že by ho dost lidí několikrát do roka nejraději zamordovalo. Léta si o to přímo koleduje, často se škodolibým úšklebkem! Nicméně osud tomu chtěl, aby mu sedmý křížek na hřbetě přistál.

Václav dostal novou „babu k sežrání“ foto J. Hůsková

K akci konané 12. 9. 2019 byl zván pouze ženský sbor, pánové už měli oslavu za sebou. Zhruba polovina členek se dostavila na chatu nad Brněnskou přehradou. Pár z nás už tu bylo, jiné trošku bloudily a pro dvě jsme vypravily posilu. Na zahradě nás vítala „chajda drnová“ a v ní osobní váha mezi dveřmi. Pro některé to byl lehce stresující moment, žádaly o vysvětlení: „To abyste věděly, kolik jste toho snědly a vypily! Bacha, ať ji nestrhnete.“ Když jsme uznaly, že nás víc nebude, došlo na vinšování. Yvona už podruhé stvořila „ženskou k sežrání“ (salámovou), Václav dostal i tričko na láhev, ale většina z nás se držela návrhu, ať místo darů přivezeme něco k snědku. Oslavenci jsme zapěly, že „zdaleka poznáme šohaja klamača,“ další písničky na sebe nenechaly dlouho čekat. V mezičase jsme zvládly likvidovat chlebičky, jednohubky, věnečky i další sladké nebo slané. Václav naléval dobré víno, ale větší úspěch měl jeho čerstvý jablečno-vinný mošt. Nestačil chodit do sklepa!

Když se chtěla některá z nás trošku provětrat, asistovali jí na zahradě dva psi. Paní domácí si pořídila novou fenku Besinku, ovšem té se „Lacinovic“ Ferda nelíbil, štěkala na něho. Byl krásný podvečer, užívaly jsme si i parádního výhledu z kopce a referátu majitele nemovitosti, který líčil, co kde roste a jak na to.

Později byla Evula vyzvána, aby zapěla jednu sólovku, kterou si stříhla na festivalu. Besinka se iniciativně ujala doprovodu, bylo to komické číslo. Když došlo na sloku o tom, že Pánbůh tresce starých,

kerým sa do milování nesce, ozvalo se: „Třeba by se aj scelo, ale nemožú!“ Výbuch smíchu byl oceněním pro Jiřku, ale ani ostatní děvy se nedaly zahanbit. Probralo se k deco, od potop v bytě a různých příkoří způsobených vedry až po výlet do Karpat za užovkou stromovou. Posezení bylo nakonec rozpuštěno kolem osmé hodiny a všechny jsme se dostaly v pořádku domů, i Blažka, která měla strach, že ve tmě někde škobrtne. Takže ještě i touto cestou: „Václave, díky!“

Jak bylo v Telnici aneb Sedm statečných

Hana Dostálová

Letošní konec srpna byl nabitý programem – ženský pěvecký sbor Slováckého krúžku vystupoval v rámci Mezinárodního folklórního festivalu v pátek i v neděli, a do toho ještě stihl „vmezeřit“ cestu do Telnice, kde se účastnil jejich akce Folklorní den v sobotu 31. srpna. Pan starosta Ing. Jan Doubrava, příznivec našeho spolku, nás zve již tradičně. Tradiční bylo rovněž co do počtu omezené zastoupení děvčat – „šéfová“ Yvona, Žeňa, Blaženka, Pavla, Jana Poláková, Eva Tučková a moje maličkost. Na vystoupení nás tentokrát nevezl náš „dvorní šofér“ Pepíček Linhart, mající pěvecké povinnosti na festivalu, ale jeho dcerka Soňa, která jej zastoupila více než důstojně.

Celá akce započala v místním kostelíku požehnáním pana faráře, proloženým hudbou a za přítomnosti pana starosty a jeho choti. Pak už se všichni zúčastnění odebrali k sokolovně, kde pod širým slunečným nebem probíhala vlastní akce.

Program folklórního dne byl bohatý, kromě nás se zúčastnily i soubory ze severní Moravy (Slezský soubor Heleny Salichové) a Hané (národopisný soubor Pantlák), dále bratři Jahodovi z Telnice. Velice zajímavá byla výstava věnovaná historii vývoje telnického kroje. Mne osobně dojaly modrooké panenky v krojích místní sběratelky Moniky Hanikové, evokující mé dětství strávené v Olšanech na Vyškovsku. (Teta, která mě vychovala, měla z dětství uchovanou pěknou panenku v drátěném kočárku, s níž si léta hrávaly všechny generace holčiček, jež v Olšanech pobývaly.)

Tato kulturní akce byla velmi příjemná, včetně skvělého pohoštění, vína i popovídání. Bohužel zlatý hřeb programu v podobě Hornácké cimbálové muziky Libora Supa v závěru jsme musely vynechat – některé z nás se vracely do Brna na Novou radnici podpořit naše zpěváky a taneční skupinu při jejich večerním vystoupení.

Tak zase někdy na viděnou, Telnice.

Setkání třicátníků po dvaceti letech

Jitka Martinková

Na letošní rok připadá z naší generace několik oslavenců, kteří oslaví krásné kulaté narozeniny. Sešli jsme se proto letos dvakrát, abychom oslavili dohromady 200 let bývalých členů Slováckého krúžku.

V červnu jsme se sjeli ve Vizovicích v areálu Revika, kde jsme přáli bývalé stárce Jitce Dynkové, rozené Janíčkové (to je ta točící se tanečnice na logu krúžku), a dále Hance a Liborovi Vojtkovým. Na akci se sjeli téměř všichni z naší generace, tedy i Viktor Dynka se syny Tomášem, Viktorem a Lukášem, Simča a Jura Skálovi z Rosic, Jana a Michal Stáncovi z Veselí nad Moravou s Anežkou, Eva a Pavel Vacenovští z Ratíškovic s Filípkem a Klárkou, Lenka a Jirka Rašticovi z Buchlovic s Martínkem a Evičkou, Dana a Petr Vozárovi z Uherského Brodu, no a z Brna Jitka a Jurka Martinkovi, Gabča Růžičková, Terežka a Vítek Urbanovi, Honza a Irča Danielovi s Patrikem a Kubou. Velmi se nám líbila návštěva místní pálenice u Jelínka, kde jsme ochutnali i slivovici, ale ta naše, domácí, ta je teda lepší □.

V září jsme se pro změnu sjeli v Ivančicích, tedy kousek od Brna, a to slavil své narozeniny bývalý stárek krúžku a současný vedoucí Slováčku Jirka Skála zvaný Skalník. Ubytování jsme byli v tamním objektu volnočasových aktivit, a i když právě probíhala rekonstrukce objektu, na vydaření akce to nemělo vliv. Snad jen ranní probuzení od dělníků v 7 hodin bylo hodně kruté. Zde se též sjelo tolik gratulantů jako v červnu, tedy je nemusím znovu všechny

jmenovat. A počasí nám přálo, takže jsme zpívali u ohýnku lidové i folkové a tramské písně.

A už se těšíme na leden, kdy nás čeká další, tentokrát asi běžkařské setkání, zřejmě se zrodí další sloka k písničce „Jedou, jedou běžkaři, od huby se jim paří ...“ Tak všem třicátníkům zdar a těm po 20 letech obzvlášť.

Ani po dvaceti letech nevypadají zle (setkání v září) foto J. Martinková

Za panenku žarošskou...

Jana Poláková

V sobotu 14. 9., na tzv. Zlatou sobotu, se konala v Žarošicích velká událost – pouť k Panence Marii Žarošské. Tradičně se na ni sjíždějí krojované i civilní skupiny z Moravy, ale i Čech a Slovenska. A letos si ji mohly prožít i členky ženského sboru. Celou akci organizoval Ústav pro jazyk český Masarykovy univerzity jako součást třídní mezinárodní konference o kramářských tiscích. Jelikož se jí zúčastnila i jedna z členek sboru, domluvila možnost svézt se s vědci a badateli, představit především zahraničním hostům hornácký lidový oděv, a to hned v několika variantách. Samozřejmě jsme během cesty (mimochodem odřídil ji celou Pepík Linhart) zazpívaly všem pro potěchu ucha i srdce moravské lidové písničky.

V Žarošicích nás nasměrovali na místo k zaparkování, kde už po krajích stály různé výpravy a upravovaly sochy svých Panenek Marií. Po společné fotografii jsme se individuálně rozprchly po obci

– někdo šel do kostela, někdo si prošel hlavní ulici, kde se konal jarmark nejen s pouťovými předměty. Přijeli jsme chvíli před tzv. klaněním, které probíhalo na venkovním prostranství. V úvodu nám stručně vyprávěl jeden z nejstarších tzv. celfotrů, tedy bývalý vedoucí poutníků, historii poutního místa.

Vážou se k němu dvě legendy. První se vztahuje k době, kdy Turci obléhali Vídeň. Turecký paša prý vkročil do kostela s dalšími dvěma důstojníky a začal urážet Pannu Marii, když uviděl její sochu. Náhle si všiml, že Bohorodičce stékají slzy, sám se rozplakal a oslepl. Slíbil, že pokud nabude zraku, stane se křesťanem. Nechal se pokřtít, navrátil se mu zrak a on žil v křesťanských zemích až do smrti. Druhá legenda je spojena s obdobím třicetileté války, kdy Švédí loupili a drancovali kostely v okolí Brna. Vyloupili i poutní místo, ale když chtěli odjet s naloženým vozem, nepohnuli se z místa. Odhodili proto nějaké věci stranou. Mezi nimi i dřevěnou milostnou sochu, kterou po nějaké době našel kolemjdoucí Josef Němec z Archlebova. Uviděl v houští v lese sochu, z níž vycházela svatozář, a slyšel: "Josefe, vezmi mě s sebou". Vzal ji tedy s sebou a postavil do vchodu svého domku. Socha se rozzářila tak, že si lidé mysleli, že hoří. Ráno socha zmizela a Josef ji opět našel tam, kde předtím. Odnesl ji tedy na její pravé místo – do žarošické rezidence. Událost o nalezení sochy Josefem Němcem bývá často zobrazována na obrázcích a v kaplích kolem Žarošic a Archlebova. Po tomto slovu a společné modlitbě přicházely skupiny dětí a mládeže se zelenými věnečky v rukách a pokládali je na oltář, vedle něhož stála socha Žarošské Panny Marie. Poté se konala bohoslužba.

Večerní průvod měl nezapomenutelnou atmosféru

foto J. Poláková

V tu dobu se už stmívalo a schylovalo se k vyvrcholení celého dne – průvodu s osvěcenými sochami. Dříve chodila jednotlivá procesí se svíčkami, dnes jsou sochy nasvíceny elektrickými světýlky. To ale vůbec neubírá celému průvodu na kouzlu. Celkem třicet pět soch různé velikosti, materiálu i vzhledu na květinami a stuhami vyzdobených nosítkách jedna za druhou, v doprovodu krojovaných skupin ze široka daleka procházely od kostela do poloviny obce a zase zpět. Po tomto zážitku jsme ještě na chvíli zašly do vinného sklípku, kde jsme se občerstvily burčákem, vínem a něčím malým k zakousnutí, panu domácím jsme zazpívaly a pomalu jsme se vracely k autobusu. Domů jsme přijely něco před půlnocí. Na rozloučenou jsme všem účastníkům poutě zazpívaly píseň o Panně Marii Žarošské. Odjížděly jsme domů plné dojmů z překrásné akce, ale také spokojené, že jsme svým zpěvem přispěly k příjemnému dni všem účastníkům konference.

Slováček na Mezinárodním folklórním festivalu 2019

Eliška Martinková

Jako každoročně jsme se na konci léta zúčastnili Mezinárodního folklórního festivalu v Brně. Tentokrát to byl již XXX. ročník a také tomu odpovídal náležitý program. Pro některé z nás začal festival už ve čtvrtek, kdy jsme se jako malá skupinka odvážlivců z nejstarší skupiny vydali na večerní zahajovací koncert, kde vystupoval BROLN a VUS Ondráš. V následující den jsme opět vyrazili na pořad, který nesl název Přijeli k nám. Vystupovaly zde soubory ze zahraničí, např. z Chorvatska, z Polska, z Řecka nebo z Ukrajiny. Vystoupení byla velmi rozmanitá a pestrá.

V sobotu 31. 8. jsme vystupovali v programu s názvem Roztančené město, což byl průvod, který procházel středem Brna. Zde jsme už účinkovali jako skupiny IIIA, IIIB a II v plném počtu. Na předem určených místech, která byla celkem čtyři, jsme zatančili naše secvičená pásma. Také se k nám připojil Slovácký krúžek, který naše vystoupení obohatil o další pěkné pásmo a doprovodila ho naše

slováckovská muzika. Po průvodu nás ještě čekalo focení na Moravském náměstí do kalendáře.

Na poslední víkend v srpnu existují pouze dva typy počasí – buď prší a klepeme se zimou, nebo je vedro a my už jenom počítáme vteřiny, kdy si budeme moci sundat ten kroj. Letos nám vyšla ta druhá varianta. Takže jsme je opravdu počítali...

Roztančené město a roztančený Slováček

foto J. Martinková

Po vyčerpávajícím dopoledni si většina z nás dala lehkého šlofika a večer jsme se zase vydali na program, který tentokráte nesl název 30 let s tancem a písní. Zde vystupovali naši starší kamarádi z krúžku a my jsme je přišli podpořit. Program se moc povedl a byl oceněn náležitým potleskem. Následně se většina z nás přesunula na besedu u cimbálu do kavárny Trojka, kde jsme si zatančili a zazpívali.

Nedělní ráno bylo po pár hodinách spánku velmi rozespalé, ale všichni jsme dorazili dokonce i včas na zkoušku před naším posledním vystoupením. To se konalo dopoledne na náměstí Svobody a bylo nazváno Dokolečka, dokola. Účinkovaly zde dětské soubory z Brna a okolí. Slováček zde předvedl dvě pásma s názvy Hucké a Boršické (IIIA a IIIB) a Tance z Kyjovska (IIIB a II). Program byl moc povedený a všem se líbil. Společný závěr plně

odpovídal názvu celého programu, kdy všechny soubory společně vytvořily několik dokola se točících kruhů. A tím byl ukončen náš 30. ročník MFF a my se zase moc těšíme na ten další, až budeme počítat vteřiny nebo se klepat zimou.

Jubilejní brněnský Mezinárodní folklorní festival opět za účasti krúžku

Jana Poláková

*J. Poláková uvádí SK
foto M. Dostál*

Poslední srpnový víkend se v Brně konal již 30. ročník Mezinárodního folklorního festivalu. A Slovácký krúžek ani letos nechyběl v jeho programu. Úvodní vystoupení čekalo hned v pátek odpoledne ženský sbor. Na nádvoří Domu pánů z Kunštátu se konalo zahájení výstavy „Nech na hlavě aneb Co se na hlavách ke kroji nosívalo“. Výstava byla vytvořena z pokrývek hlavy, které přinesly a nainstalovaly soubory účinkující v rámci festivalu. Slovácký krúžek přispěl ozdobou nevěsty – hladění a ženicha – péro z Lipova. O jejich zajištění a nainstalování se postarala Marcela Linhartová. Celou výstavu pak organizovala Zdena Kristová. Společně s členkou chasy Verunkou Písaříkovou jsme předvedly čepení nevěsty z Hornácka. Úvodní slovo měla na starost Jana Poláková.

Představila svatbu jako jednu z nejvýznamnějších událostí lidského života, při níž oba hlavní účastníci opouští svoji dosavadní pozici v rodině a venkovské komunitě a zahajují novou etapu. Svatby často trvaly několik dní a čepení, tedy přerod nevěsty na ženu, probíhalo obvykle druhý den před svatební nocí. Dříve se jej mohly zúčastnit pouze starší vdané ženy z příbuzenstva nevěsty. Mladá děvčata ani družičky přítomné nebyly. Později se zvyk otevřel jak mladším dívkám, tak v samotném závěru i mužům. Ženy za zpěvu tematických písní odebíraly postupně nevěstě části ozdob hlavy a sejmuly úvodnici, která byla součástí slavnostního oděvu. Na závěr

jí jedna z žen uvázala slavnostní čepec a šatku dole koncem. Celá skupina pak nevěstu vyprovodila ven, kde už na ni čekala skupina chlapců a mužů a snažili se ji unést, nebo alespoň nedovolit ženichovi, aby ji získal zadarmo.

Čepení nevěsty v pořadu „Podoby lásky“ na Nové radnici foto M. Dostál

Část, které se účastní pouze ženy, jsme měly předvést návštěvníkům vernisáže. Hned na samém začátku se vloudila chybička – zjistily jsme, že nemáme úvodnici, což je podstatná součást obřadu. Z problému nám pomohl syn Jany Polákové Marek (muzikant CM Slováčku), který během čtvrt hodiny přijel s náhradní. Představení sice začalo o něco později, proběhlo v improvizovaném prostředí, ale vydařilo se.

V sobotu vystoupil v hlavním programu „30 let s tancem a písní“ mužský sbor a chasa. V nedělním hlavním programu „Podoby lásky“ pak ženský sbor s nevěstou zopakoval čepení a dále vystoupil s úvodem šestinedělky s dítětem, doprovázeným zpěvem ukolébavek a zpěvem písní ze Suchova. I v tomto roce byl krúžek kvalitní oporou programu. Nezbývá než se těšit na dalším ročníku brněnského festivalu na slyšenou!

Krúžek se na festivalu Brno 2019 prezentoval od pátku do neděle

Martina Nakládalová

Letošní ročník Mezinárodního folklorního festivalu v Brně byl opravdu nabitý a také Slovácký krúžek se představil v mnoha jeho částech. První spoluprací byla účast Štěpána Forala a Martyiny Nakládalové na zahajovacím večeru, kde se podíleli na předávání pamětních darů a měli tu čest popřát panu Zelinkovi k jeho významnému jubileu.

V pátečním programu Nech na hlavě aneb Co se na hlavách ke kroji nosívalo navodily naše zpěvačky příjemnou atmosféru celého večera svým hornáckým čepením, které bylo velmi krásné a působivé. Nevěstou se pro tuto událost stala Veronika Písaříková. Ženský sbor znovu exceloval v programu nedělním, vystoupení bylo po umělecké stránce velmi pozitivně hodnoceno.

Roztančeným městem v sobotu dopoledne prošli společně tanečníci Slováckého krúžku s tanečnicí a muzikou Slováčku, atmosféra byla i přes panující vysoké teploty příjemná a všem se uvolněně tancovalo na vytyčených stanovištích. Během celého průvodu s námi šel také náš pan fotograf Tomáš Cigánek a vzniklo mnoho krásných fotografií, které mohou být použity pro propagační účely. Za taneční složku musíme velmi poděkovat muzice Slováčku, která obdivuhodně zvládla celý program v horkém počasí a doprovodila tanečnicí obou složek.

30 let s tancem a písní byl název sobotního večerního programu, ve kterém se představili zpěváci, muzika a tanečníci Slováckého krúžku v Brně. Zpěváci i tanečníci reprezentovali za doprovodu muziky region Hornácka. Taneční složka předvedla nové aranžmá pásma ze Suchova upraveného pro devět párů s novou krojovou úpravou.

A celý dlouhý program Mezinárodního folklorního festivalu Brno završili svým vystoupením členové DFS Slováček na náměstí Svobody v pořadu Dokolečka, dokola. Nedělní vystoupení Slováčku bylo veselou a hravou tečkou nejen pro rodiče, ale také pro všechny procházející „hosty“ MFF Brno 2019.

Děti Slováčku na MFF Brno 2019

foto J. Martinková

Touto cestou bych ráda poděkovala všem účinkujícím a také organizátorům, že nás na tuto významnou brněnskou folklorní akci pozvali a že jsme se jí mohli zúčastnit.

Černovické hody s chasou a Slováčkem

Martina Nakládalová

V sobotu 7. 9. 2019 se chasa spolu s částí muziky Slováčku zúčastnila programu a zábavy pořádané v rámci Černovických hodů. Hody nezačaly úplně vesele, jelikož před začátkem průvodu se spustil silný déšť, kvůli kterému byl celý průvod zrušen.

I přes přetrvávající déšť jsme se přesunuli z kulturního domu U lípy do restaurace Slunečnice, kde měly hody probíhat. A také nakonec samozřejmě probíhaly. Na zahrádce už nás čekala Černovická chasa, která program zahajovala, během odpoledne vystoupil také Májek a Májíček.

Tanečníci Slovákého krúžku doplnění o tanečníky a muziku Slováčku v rámci svého představení předvedli tance z Korytné a kyjovské skočné. Vystoupení všech účastníků se i přes nepříznivé počasí vydařilo a hody pokračovaly i za přispění naší chasy v dobré náladě až do brzkých ranních hodin. Tanečníci plně využili možnost večer si zatančit s cimbálovou muzikou Jana Minkse. Spolu s černovickými stárkovskými páry jsme akci hodnotili jako velmi vydařenou.

Na hodech

foto M. Nakládalová.

A jak hody komentuje Slováček ?

Lenka Urbanová

Kvůli dešti jsme se na místo museli přesunout autem. Při výstupu z auta se nám všem povedlo si kroje pořádně zašpinit, ne všichni si totiž auto uklízí před každým vystoupením. Krúžek odmítla jejich vlastní muzika, proto se do Černovic na hody vydala tříčlenná část slováckovské muziky. Housle, klarinet a flétna. Před vystoupením jsme si ještě posbírali pár vdolků (hra, která byla ve folklorním motivu) a pak už jsme šli vystupovat. Na to, že jsme si to s krúžkaři zkusili jenom jednou, si myslím, že se nám vystoupení povedlo. Ke konci vystoupení už konečně přestalo pršet. Dokonce jsme dostali oběd, což byly pečené brambory a maso. Potom jsme si šli zatancovat. Bohužel zatím hrála jenom dechovka, a tak nám zbývalo jenom doufat, že cimbálka přijde co nejdříve.

Den nato (8.9.) vystoupení v Žabinách

Lenka Urbanová

Po včerejších hodech jsme nebyli moc odpočatí, ale naše muzika měla o jeden nástroj navíc. Housle, klarinet, flétna a basa! Tentokrát jsme hráli normálně pro Slováček, a tak jsme to měli trošku víc nacvičené. Na pódium, které se nám rozpadalo pod nohama a které páni zvukaři museli přelepovat izolepou, jsme šli s pásmem Ševci, tance z Kyjova a Veselské. Po vystoupení byla přehlídka siláka Karla a někteří z nás mohli být dokonce v jeho představení. Pak jsme se ještě podívali na představení hasičů a na to, jak se snažili shodit kužely, anebo Jirku a Martina. Všichni jsme ale přežili a pomalu se začínali těšit na první nácvik Slováčku, který proběhl hned následující úterý.

Hody z Dolního Němčí

Nad'a Oklešťková

Sólo pro paní starostovou

foto P. D'Ambros

Rok se s rokem sešel a opět zde byl onen podzimní čas, který je na Slovácku neodmyslitelně spjat s hody. I náš Slovácký krúžek v Brně zůstává věrný této tradici, a tak se naše taneční složka jako každý rok i letos pilně připravovala na hody, na nichž představila veřejnosti své stárky. Letos jsme si vybrali hody z Dolního Němčí.

K hodům je vždy potřeba plno příprav, proto jsme se na hody chystali hned od září: nacvičit pásmo, připravit kroje, nazdobit

právo, koupit víno, upéct vdolečky... Nu, nebylo toho málo, ale usilovná práce se vyplatila.

V hodovou středu, která připadla na 16. října, naše chasa předvedla průvod, který můžete právě na dolněmčanských hodech vidět. Prvně jsme si vyzvedli mladšího stárka, který si zašel pro mladší stárku, a průvod poté pokračoval ke staršímu stárkovi a stárce.

Kolečko po povolení hodů

foto P. D'Ambros

Nakonec starosta povolil hody a po sóle následovala volná beseda u cimbálu. Zpívalo se, tančilo, pilo a jedlo... Zkrátka veselí jako na pravé hodové zábavě.

Nesmíme zapomenout také poděkovat paní Marii Ježkové z Dolního Němčí, která nejenom že našim stárkám zapůjčila kroje, ale dojela je dokonce i osobně obléci.

Fotoreportáž ze života krúžku, aneb „co sa v krúžku prihodilo“ od dubna do října 2019 očima krúžkových reportérů

Připravil Mirek Dostál

*Moravany u Kyjova- CM a mužský sbor na zpívání pod májou – báječná akce!
foto V. Dufek*

Ze setkání krúžků pod patronací pražského SK a Znovínu. Uvařili jsme se, jedli, pili, hodovali a především se dobře bavili   *foto J. Rosí, Š. Štampel*

Beseda 15.4 měla na programu košť krúžkařských vín a oslavu kulatin Pepy Pokorného, Marcely Linhartové a Luboše Klanici *foto P. D'Ambros*

Beseda 15.5. - chasa předvádí tance z Dolního Němčí a Hanýžka slaví své kulatiny *foto P. D'Ambros*

19.6. - tentokrát slaví Zdena Veselá a vyučují se „veselské“ *foto P. D'Ambros*

18.9. - opět kulatiny, tentokrát starosta V. Štěpánek (chasa mu předvádí „šou“), J. Kučera, V. Linhart a P. D'Ambrosová foto P. D'Ambros

Hody 15.10. sice rychtář (Fajo) povolit nechtěl, ale musel foto P. D'Ambros

Receptář

Vzhledem k blížícím se vánočním svátkům jsem tentokrát pro čtenáře Krůžkozoru připravila recept na jihočeskou kapří polévku zadělávanou. Do tohoto líbezného kraje jezdím již řadu let. Během jedné naší letní dovolené při průjezdu městečkem České Velenice jsem zaběhla do místního knihkupectví, kde jsem objevila učiněný skvost v podobě evidentně zapomenuté knihy Ryby podle baštýřek z Třeboňska pánů Miroslava Huleho a Františka Kubů. Mám-li ocitovat slova autorů, baštýřky – na vysvětlenou – jsou „ženy baštýřů – techniků, kteří se starají o skupinu rybníků v rámci rybářského střediska. Poeticky řečeno jsou závětrím chlapů, kteří to hlavně při výloveh rybníků nemají lehké, a proto potřebují teplý domov a dobrou (rybí) baštu do žaludku.“

Rybářství má v jižních Čechách staletou tradici již z dob Rožmberků, kdy se na stavbách jihočeských rybníků podíleli proslavení rybníkáři Štěpánek Netolický, Mikuláš Ruthard z Malešova a Jakub Krčín z Jelčan a Sedlčan. Ze zmíněné kuchařky čerpám s radostí uvedené recepty včetně těch na rybí polévky, jichž mám na svém repertoáru několik. Zvláště ráda připravuji již výše zmíněnou kapří zadělávanou polévku.

Potřebné suroviny: 250 g kapřího masa (používám skelet), 2 hlavy z kapra, kapří vnitřnosti, sůl, cibule, pórek, 5 zrněk nového koření a černého pepře, voda. Na jíšku: 50 g másla, 40 g hladké mouky. Dále 100 g kořenové zeleniny (nejvíce mrkve, méně petržele a nejméně celeru). Dále ještě 100 g másla, 1/8 litru sladké smetany, mletý muškátový květ, trochu bílého vína, petrželová nať. (Podotýkám, že toto je množství uvedené v kuchařce, sama vařím zcela „od oka“.)

Uvařím spolu hlavy a kapří skelet, zvlášť vnitřnosti. Vývar slijí, do něj oberu rybí maso a přidám pokrájené vnitřnosti. Na nudličky nakrájenou kořenovou zeleninu a pórek podusím zvlášť na másle doměkka. Připravím jíšku, kterou zředím trochou čistého rybího vývaru, vše vlijí do hrnce s polévkou a okořením. Přidám víno, uvedu do varu a vařím cca 10 min. Přiliji smetanu, znovu uvedu do varu, vložím podušenou zeleninu a už nevařím. Přidám

nakrájenou petrželovou nat' a podávám s toastovým chlebem nakrájeným na kostičky a osmaženým na másle.

Štědrovečerního kapra jsem léta připravovala smaženého v trojobalu i s kůží, leč protože mi pravidelně v kuchyni přistával „Moby-Dick“ s patřičně tlustým povrchem těla, druhého dne již byl takřka nepoživatelný pro tuhost kůže. Též smažit tolik porcí ryby s prsty zapatlanými příslušnými ingrediencemi nebyla žádná slast. Proto jsem si práci zjednodušila vlastní úpravou. Filety z kapra den před Štědrým večerem potřu po obou stranách směsí soli a prolisovaného česneku a nechám zaležet do druhého dne. Pak porce obalím v hladké mouce a zprudka opeču po obou stranách na pánvi v rozpáleném slunečnicovém oleji tak, aby dostaly zlatavou kůrku. Poté je vložím na pečící papír na plech stranou s kůží nahoru a dám do horkovzdušné trouby pod gril zapéci. Dohlédnu, aby kůže byla zlatavá a křupavá. K tomu pak nechť každý podá bramborový salát ze své vlastní kuchyně.

K takto připravené rybě během roku podávám celerový salát podle Jeho Milosti pana Petra Voka.

Cibuli nakrájím nadrobno, syrový celer na nudličky. Na oleji zpěním cibuli, přidám nudličky celeru, krátce opeču, podliji malým množstvím vody, osolím, opepřím a podusím tak, aby celer zůstal křupavý. Nechám vychladnout mírně „do vlažna“, přidám oloupané a na nudličky nakrájené jablko (nejlépe tužší odrůdu), zakapu octem (používám bílý balsamikový – aceto balsamico bianco – je jemnější), trochu osladím cukrem, nakonec přidám jádra vlašských ořechů nalámaná na kousky. Nechám zaležet a podávám k rybě a šťouchaným bramborám. (Poslední rožmberský vladař by ovšem jako přílohu použil chleba nebo chlebovou placku, neb brambory se v té době ještě v zemích Koruny české nepěstovaly.)

Dobrou chuť přeje Hana Dostálová

*

Závěrem lidová pranostika

„ Když dlouho listí nepadá, tuhá zima se přikrádá“

Na tomto čísle se podílela redakční rada ve složení:

PhDr. Jitka Brešová, CSc., MUDr. Hana Dostálová, Ing. Miroslav Dostál, Ing. Zdeněk Fajbus, Andrea Gabrielová, Jana Hůsková, prof. Mgr. Libor Jan, Ph.D., Zdena Kristová, doc. PhDr. Václav Štěpánek, Ph.D. a autoři příspěvků a fotografií.

Všem přispěvatelům děkujeme!

Redakce si vyhrazuje právo redakčních úprav zveřejňovaných příspěvků.

Redakční uzávěrka příštího čísla je 20.března 2020

Příspěvky a fotografie zasílejte na adresu: dostal.mirda@seznam.cz

Krúžkozor vydává Slovácký krúžek v Brně za finanční podpory statutárního města Brna.

Vychází 2-3x ročně nákladem 100 kusů.

Je též publikován na www.kruzek.cz.

Grafické zpracování a sazba: *Mirek Dostál*

Jazyková korekce: *Jitka Brešová, Hana Dostálová*

Distribuce a redakční práce: *Hana Dostálová*

Kresba obálky: *Jaroslav Homola,*

Fotografie na obálce: *Pavel D'Ambros, Václav Dufek z MPS Paniháj Moravany, Štefan Štempel, Miroslav Dostál.*

Kresby lidových motivů: *Zdena Kristová*

